

MLKRAUTA

N:o 3/1971

**Ainoa ratsumestari,
joka yksinään
on valloittanut maailman!**

Hienon maun suosittu lähettiläs.
Aito hollanninsikari, jolla on maineikkaat
perinteet. Niin arjessa kuin juhlassakin.

RITMEESTER

Rozet

Aromiltaan hienosti aistittava ja kevyt.
Ulkoasultaan pitkä ja tyylikkään kapea.
Nykyaikaisen sikarinystävän suuri suosikki.
Pistäkääpä Tekin palamaan niin
ymmärrätte miksi.

5 kpl rasia 3,20, 25 kpl puurasia 16,—,
50 kpl puurasia 32,—

Ritmeester
Sigarenfabriek
Veenendaal, Holland
Suomessa:
VALKOINEN RISTI
Helsinki

Korkea- luokkaisia paino- tuotteita Länsi- Savosta

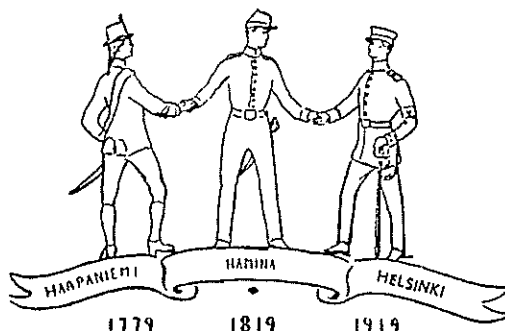
KOHOPAINO
OFFSETPAINO
ROTAATIO
SITOMO

OY LÄNSI-SAVO

50101 MIKKELI 10
PUH. 12025

KYLKIRAUTA

*Vyötti miekan vyötärölle
Lupeellensa kylkiraudan*

N:o 3/71

LOKAKUU

Puolustusvoimat on nähtävä elimellisenä osana suomalaista yhteiskuntaa. Täten niiden tulee kaikessa toiminnassaan sopeutua mahdollisimman kiinteästi moniarvoisen yhteiskunnan ja yleisen yhteiskuntapolitiikan tavoitteisiin. Vaikka demokraattinen päätöksenteko ja puolustusvoimien sotilaallinen käskyvaltajärjestelmä ovat keskinäisessä ristiriidassa, demokraattisuuden ja sotilaallisuuden välistä vastakohtaa on pyrittävä mahdollisimman pitkälle poistamaan. Lähtökohtana on kuitenkin pidettävä sitä, että puolustusjärjestelyjen tehokkuus säilyy.

OTE "Parlamentaarisen puolustuskomitean mietinnöstä" 23. 6. 1971 (V LUKU: Puolustusvoimien asema yhteiskunnassa)

SOTILASPÄÄLLYSTÖN ASEMA NYKYHETKEN DEMOKRAATTISESSA ILMAPIIRISSÄ

Opetusneuvos, majuri evp Antero Rautavaara

(Käännös pohjoismaisten sotilaspsykologien neuvottelupäivillä 25. 5. pidetystä ruotsinkielisestä esitelmästä.)

1. Käsitteiden määrittelyä

a. "Päällystö"

Päällystöllä tarkoitetaan tässä esityksessä kaikkia niitä henkilöitä, jotka sotilasorganisaatiossa on virallisesti nimitetty johtajatehtäviin tai -paikoille. Skaala ulottuu periaatteessa meillä Suomessa ylipäälliköstä aina asevelvolliseen (varusmies)-alikersanttiin. Jatkossa tulen kuitenkin käsittelemään pääasiassa sellaisia ongelmia, jotka koskevat vakinaisessa palveluksessa olevia upseereja ja alipuseereja.

b. Demokratia

Demokraattisella maalla ja yhteiskunnalla tarkoitan tässä esityksessäni sellaista vakautunutta poliarkiaa, jolle laaja äänioikeus, vapaat vaalit, keskenään kilpailevat poliittiset puolueet ja parlamentaarinen hallinto ovat luonteenomaisia. Lisäksi on edellytettävä, että maan sotilasvoima on parlamentaarisen valvonnan alainen. Puuttumatta lähemmin kaikkiin niihin yksityiskohtiin, jotka luonnehtivat tämän tyyppistä demokratiaa sanoisin mutkattomasti, että tässä esityksessäni tarkoitan demokratialla pohjoismaista demokratiaa. Ehken joku haluaa olla toista mieltä ja väittää, että Suomi poikkeaa monessa suhteessa varsinaisesta skandinaavisesta demokratiamallista (Bruce M. Russett'in mukaan edustaa Suomi hyvässä seurassa Ranskan ja Länsi-Saksan kanssa epästabiilia poliarkiaa). Uskallan kuitenkin väittää, että ellemme puutu niihin tekijöihin, joihin Suomen geopolittinen asema vaikuttaa, olemme täällä Pohjolassa kaikki samalla demokraattisella aaltopituudella.

2. "Der Staatsbürger in Uniform" — "Citizen in Uniform" — "Medborgaren i uniform" — "Kansalainen sotilaspuvussa"

Tyypillistä kehitykselle poliarkisissa demokratioissa on kahden viimeisen vuosikymmenen aikana ollut mm se, että määrätietoisesti on pyritty integroimaan puolustusvoimat ns siviiliyhteiskuntaan. Tämä pyrkimys edellyttää mm, että maan sotilaallista vallankäyttöä on kyettävä valvomaan hallituksen ja eduskunnan taholta ja että puolustusvoimien organisaation ja varustuksen, mutta myös sotilaallisissa koulutus- ja kasvatusorganisaatioissa vallitsevan hengen tulee olla sopusoinnussa maan politiikan ja yhteiskunnan normien ja arvojen kanssa. Tätä

integraatio- ja koordinaatioprosessia on motivoitu osaksi niillä kielteisillä kokemuksilla, joita käytännöllisesti katsoen koko maailmalla on ollut (ehkä Sveitsi muodostaa tässä suhteessa poikkeuksen) militarismista ja sotilaiden taipumuksesta asettua hallitusvallan yläpuolelle ohjeenaan "käydä omaa sotaansa ja panna toimeen sotilaallisia vallankaappauksia". (Tällaiset vallankaappaukset eivät suinkaan kuulu menneisyyteen, sillä tänäkin päivänä hallitaan 31 maata enemmän tai vähemmän pysyvillä kenraali- tai everstijuntilla). Toisin sanoen kyseessä on tietyt varoitus- ja valvontatoimenpiteet, joihin siviilihallitusmahti on ryhtynyt taatakseen parlamentaarisen demokratian jatkuvuuden. Silti saattaa moni yhteiskuntatieteilijä ja sotilaspolitiikko väittää, ettei tätä integroimispolitiikkaa tule periaatteessa pitää vain puolustus- ja suojamekanismina, vaan että se tähtää myös kokonaan uuden näkemyksen luomiseen, jolla yhteiskunnan kaikki — niin kulttuuri-, taloudelliset-, teknilliset-, tieteelliset- kuin sotilaalliset voimavarat kootaisiin ja koordinoitaisiin ehjäksi kokonaisuudeksi.

Integraatiopolitiikka on myös suunnannut huomionsa olosuhteisiin sotilasorganisaation sisällä, ts puolustusvoimien henkeen, asevelvollisten käsitteeseen, pedagogiikkaan ja oikeusturvaan, vain muutamia tällaisen valvonnan osalle lankeavia kohteita nimetäkseni. Kysymyksessä on demokraattiselta ajatuspohjalta peräisin oleva pyrkimys kaventaa kuilua siviilien ja sotilaiden välillä ja tällä tavoin myös murtaa se eristäytyneisyys, joka aiemmin oli luonteenomaista sotalaitokselle johtuen joko päällystön asenteesta (esim junkkerihenki) tai "provosoidusta eristäytyneisyydestä". Viime mainitulla sanonnallani tarkoitan tilannetta, jossa siviiliyhteiskunta väheksymällä puolustuslaitoksen merkitystä, myöntämällä niukasti varoja ja väheksymällä niin upseeri- kuin alipuseeriammatteja työntää kaiken, mikä koskee puolustusvoimia, yhteiskunnan mariginaaliin.

Otan vapauden pysytellä vielä tässä probleemassa ennen kuin jatkan aiheesta "Kansalainen sotilaspuvussa". Me saimme kaikkialla Pohjolassa kokea 1920- ja 1930-luvuilla erään vaiheen sotilaspoliittisessa historiassamme, jolloin sotalaitoksiamme pidettiin materiaalisesti ja poliittisesti tyhjiössä ja yhteiskunnan väheksymänä. Tämä aika merkitsi viihtymättömyyden ja alituisten huolien aikaa sotilas-päällystölle, joka suorastaan pakotettiin vasten tahtoaan eristäytymiseen. Näissä oloissa menettivät upseerit ja

aliupseerit työnhallunsa tai — mikä oli vielä pahempaa — lankesivat mille ammattikunnalle tahansa pahimpaan sielulliseen ahdinkoon, nimittäin itsesääliin. Oli kuitenkin myös sotilasjohtajia, jotka säilyttivät itsekunnioituksensa ja selvisivät tästäkin myrskystä.

Miten demokraattinen valtio sitten aikookin järjestää ja organisoida siviili- ja sotilasyhteisöjen integroinnin, tulisi siinä menetellä niin, että kokonaisen ammattikunnan — tässä tapauksessa sotilaspäällystön — työedellytyksiä ja työrauhaa ei vaaranneta. Vastakkaisessa tapauksessa, mikä on luonteenomaista Suomelle tämän hetken tilanteessa, johtaa integraatio helposti (tai uskallan sanoa kvasi-integraatio) juuri ”provosoituun eristäytyneisyyteen”.

Kun maisteri Yrjö Anttila teki varusmiesaikanaan tutkimuksen asenteista sotilasyhteisössä ja julkaisi tutkimuksensa tuloksen ”ohi virkatien” (joutuen siten myös vaikeuksiin Pääesikunnan kanssa), kirjoitti hän myös erään pamfletin, jossa hän mm väittää, että ”puolustusvoimien johto ei vallitsevassa tilanteessa ole velvollinen minkäänlaiseen selvitykseen. Yhteiskunta on perustanut puolustuslaitoksensa, joka on kehittynyt valtioksi valtiossa ja jonka sisäisiä normeja ei voi muut määrätä”. Edelleen hän puhuu muista eristäytymistraditioista ja -tendensseistä. Liki pitäen samanlaista kritiikkiä suuntaavat yksinomaan humanistisen koulutuksen saaneet maisterit elinkeinoelämää vastaan ilman, että heillä on aavistustakaan siitä, miltä tuntuu toimia todellisuudessa toimitusjohtajana, ekonoomina tai insinöörinä.

Kaikessa ystävällisyydessä haluan sanoa Anttilalle, että hänen olisi pitänyt tarkastella myös mitalin toista puolta ja kysyä itseltään miksi puolustusvoimamme ja sen päällystö on joutunut eristetyksi, eikä vain sokeasti tuijottaa kvantitatiivisiin haastattelutuloksiin tilanteessa, jota hän oli tilaisuudessa tarkkailemaan vain sammakkoperspektiivistä. Kriittiset sanani eivät johdu siitä, että olen itsekin melko pitkän ajan palvellut upseerina vakinaisessa palveluksessa, vaan siitä, että olen toiminut 25 vuotta Johtamistaidon Opiston rehtorina ja siinä tehtävässä havainnut, miten helppoa on kritisoida myös elinkeinoelämää ja syyttää sitä eristäytymisestä ja voimantäyteisyydestä, kun ei haluta tai osata analysoida organisatorisia probleemoja kaikkien osapuolten näkökulmasta katsoen. Kritiikkiä tarvitaan totta vie, kritiikkiä tarvitaan myös puolustuslaitoksen piirissä, mutta ilman tunteenomaisia tai poliittisideologisesti värittyneitä ennakkoluuloja.

Symboliksi integraatioajatukselle sotilas- ja siviiliyhteiskunnan välille on tullut käsite ”Kansalainen sotilaspuvussa” (”Medborgaren i uniform”, ”Citizen in Uniform”, ”Staatsbürger in Uniform”, ”Citoyen sous uniforme”). Oikeastaan ei näiden iskusanojen taakse kätkeytyvä ajatus ole lainkaan uusi. Sitä sovellettiin jo vanhassa Roomassa ja Kreikassa. Se on ollut tyyppillinen monelle talonpoikaisarmeijalle, sillä on vanhat perinteensä Sveitsissä ja se muodostaa perustan Israelin armeijan hengelle tänäkin päi-

vänä. Myöskin se selittää sen ihmeen, että me Suomessa lähes toivottomassa tilanteessa selvisimme kunniakkaasti Talvisodan yli sata päivää kestävässä koettelemuksissa. Mutta monelle militaristisin perintein rasetetulle kansakunnalle, ennen kaikkea Länsi-Saksalle, tämä uudistus on melkein pä mullistava.

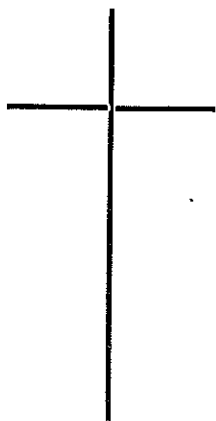
Melko selvästi yksilöidään ajatus ”Kansalainen sotilaspuvussa” englantilaisessa ”Common Law’ssa” (erityisesti käytäntöön ja ennakkotapauksiin perustuva tavanomainen oikeus, yleinen eli yhteinen oikeus), missä sanotaan siitä yhdenvertaisuuskäsitteestä, jota ajatus tavoittelee mm seuraavaa:

”Kukaan, joka astuu armeijaan upseerina tai sotilaana, ei lakkaa olemasta kansalainen. Pieniä poikkeuksia lukuunottamatta hän jää tavallisen oikeuslaitoksen alaiseksi. Mitä kansalaisoikeuksiin ja -velvollisuuksiin tulee hän on yleensä tavanomaisen oikeuden alainen, joskin hänelle annetaan eräitä etuoikeuksia ja häneltä vaaditaan sopeutumista eräisiin rajoituksiin, jotta hän näin voisi paremmin suorittaa sotilaalliset velvollisuutensa.”

Arkikielellä sanottuna merkinnee ”Kansalainen sotilaspuvussa” sitä, että askeleen siviiliyhteiskuntaan ja päinvastoin tulee olla sekä lyhyt että mahdollisimman huomaamaton, tietenkin kohtuuden rajoissa. Tämä ”uusi” näkökanta ottaa erityisesti huomioon sellaiset demokraattiset normit ja arvot kuin oikeudenmukaisuus, oikeusturva, ihmisarvo, suvaitsevaisuus, osallistuminen ja myös eräitä itsehallinnon muotoja. Mitä tulee johtajuuteen (johtamiseen) ”Kansalainen sotilaspuvussa”-periaatteen mukaan demokratisoiduissa puolustusvoimissa, se näyttää mm länsisaksalaisten, ranskalaisten ja tanskalaisten ohjesääntöjen valossa varsin uskollisesti seurailevan — oman käsitykseni mukaan jopa liiankin tarkasti — niitä johtamismalleja ja -järjestelmiä, joita jo pitkään on sovellettu elinkeinoelämässä perin huojuvan käsitteen ”demokraattinen johtajuus” — merkeissä.

Olisi aihetta erottaa toisistaan käsitteet ”Kansalainen sotilaspuvussa” ja se uuden muotoinen sotilasjohtajuus, jota esim Länsi-Saksassa kutsutaan nimellä ”Innere Führung” (johtajuus ”sisältäpäin”, ryhmäkeskeinen johtajuus jne). Ensiksi mainittu on lähinnä ohjeellinen järjestelmä, joka lakisääteisesti takaa asevelvollisille ja (toivon mukaan myös vakinaiselle päällystölle) lähes samat kansalaisoikeudet kuin mitä heillä on siviilielämässä. Toinen vuorostaan kytkeytyy siksi kiinteästi puolustusvoimien perustehtävään — taistelutehoon ja kuntoon, että vastuu sen kehittämisestä kuuluu ensisijaisesti puolustusvoimille itselleen.

Motiiveja tämän askeleen ottamiseen on paljon. Osittain on ”Kansalainen sotilaspuvussa” ajatus ainakin minun näkemykseni mukaan luonnollinen askel kaikkialla tapahtumassa olevassa demokratisoitumisprosessissa. Osittain on todellakin kysymyksessä yhteiskunnallinen suojelumekanismi, joka estää sotilasjärjestelmää käyttämästä väärin olemukseltaan auto-

IN MEMORIAM

Ylli evp
OIVA ERIK
KORVOLA
* 20. 12. 1909
† 30. 5. 1971
Kad No 106
6.me-kurssi

Maj evp
SVEN ROBERT
BLOMQVIST
* 23. 12. 1907
† 7. 6. 1971
Kad No 835
13. kurssi

Kapt evp
VAINO JOH.
HIELMMAN
* 5. 3. 1904
† 10. 6. 1971
Kad No 392
7. kurssi

Evi evp
MATTI
SAURIO
* 28. 6. 1898
† 21. 6. 1971
Kad No 40
1. kurssi

Maj evp
MIKKO ILMARI
URO
* 25. 6. 1907
† 24. 6. 1971
Kad No 754
12. kurssi

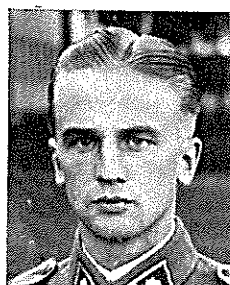
Kenrm evp
ESKIL WILLIAM
PEURA
* 7. 6. 1906
† 25. 6. 1971
Kad No 551
9. kurssi

Maj evp
MATTI HEIKKI
ELOMAA
* 15. 8. 1913
† 11. 7. 1971
Kad No 1997
25. kurssi

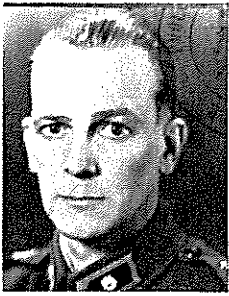
Evi evp
MATTI JOUNI
KOSKENMIES
* 19. 8. 1910
† 16. 7. 1971
Kad No 970
15. kurssi

Kapt evp
UNTO ILMARI
VIINIKKA
* 24. 5. 1919
† 16. 7. 1971
Kad No 2923
27. kurssi

Kenrm evp
TOIVO ARMAS
KYTOLA
* 6. 9. 1911
† 29. 7. 1971
Kad No 1054
16. kurssi

Maj evp
ALLAN ALFRED RAFAEL
HARNE
* 20. 12. 1903
† 14. 8. 1971
Kad No 793
13. kurssi

Maj evp
KALERVO
ERVASTI
* 30. 6. 1920
† 15. 8. 1971
Kad No 2716
27. kurssi

Maj evp
TAPIO NYIRIKKI
VAALIVIRTA
* 29. 4. 1905
† 31. 8. 1971
Kad No 707
12. kurssi

Evi evp
ERIK BIRGER
HELLMAN
* 2. 12. 1899
† 5. 10. 1971
Kad No 155
3. kurssi

ritaarista valtaansa. Uusi johtajuustyyl (esim "Innere Führung") on olemukseltaan sekä sosiologinen, psykologinen että pedagoginen, ja sen tulee pohjautua lähinnä sotilaspäällystön asenteisiin ja arvostuksiin sen pyrkiessä päivittäisellä esiintymisellään ja ihmisten käsittelytavallaan soveltamaan demokraattista johtajuutta niissä puitteissa kuin se on mahdollista organisaatiossa, jonka tehtävänä on kouluttaa jäseniään kaikkea muuta kuin demokraattiseen sotaan.

Järjestelmä "Kansalainen sotilaspuvussa" merkitsee monissa armeijoissa perusteellista uudistusta, joka asettaa sotilaspäällystölle uusia vaatimuksia ja edellyttää ehkäpä aivan uuden upseerityypin muovaamista, uuden tyyppin, jolla on hyvät yhteiskuntatiedot ja uudenaikainen demokraattinen katsantokanta. Mennäksemme takaisin englantilaiseen "Common Law"-yksilöntiin tulevat upseeri- ja aliupseerikunnan sopeutumis- ja hyväksymismahdollisuudet suuresti riippumaan siitä, miten sanat "joskin häneltä vaaditaan sopeutumista eräisiin rajoituksiin" tulee tulkita. Demokraattisten normien soveltaminen olemukseltaan hierarkis-autokraattiseen organisaatioon — siis puolustusvoimiin — vaatii avointa ja ennakkoluulotonta kommunikaatiota päätöksentekijäviranomaisten ja sotilaspäällystön kesken. "Kansalainen sotilaspuvussa" ei saa muodostua "siviilinomaiseksi" itsetarkoitukseksi eikä myöskään pitkiksi ajoiksi lukkiutuvaksi staattiseksi järjestelmäksi, joka vaarantaa upseeri- ja aliupseerikunnan työmahdollisuudet ja aseman. Jos tästä uudistuksesta tulee yksipuolisesti siviilimaailman mielipiteenmuodostajain sanelema pakkopaita, sillä sivuajatuksella, että sen avulla sotilaspäällystö lopultakin "pannaan aisoihin", tulee vastuunsa tunteva upseeri- ja aliupseerikunta joutumaan kestävämpään tilanteeseen, jolloin myös sen osalta on odotettavissa kielteisiä reaktioita.

Jotain tämän tapaista näyttää tapahtuneen Länsi-Saksassa. Melko laaja oppositio puhuu jo Bundeswehristä "marsipaaniarmeijana" ja haluaa tehdä myös tiettäväksi, että "Staatsbürger in Uniform" (toisin sanoen varusmies) ei vielä ole kypsä kansalainen, vaan "puberteettiasenteilla väritynyt hillitön tyyppi". Väitetään myös, että osa varusmiehistä käyttää "Staatsbürger in Uniform"-ajatuksen heille takaamia uusia vapauksia väärin uhmatukseen sotilaskuria ja tehdäkseen upseerien ja aliupseerien elämän mahdollisimman hankalaksi.

Tämä eräistä "Kansalainen sotilaspuvussa"-ajatuksen varjopuolista. Suurin piirtein ja ennen kaikkea ajateltaessa, ettei minkään maan demokratisoimisprosessi voi jättää jotakin osaa instituutioistaan tai organisaatioistaan sen vaikutuksen ulkopuolelle, on "Kansalainen sotilaspuvussa" terve ajatus, joka viisaasti ja tasapainoitettusti läpivietyinä auttaa lisäämään sotilasyhteisön populariteettia ja eliminoimaan määrättyjä viihtymättömyyssiitä kuten subjektiivisesti väritynyttä päällystön vallan väärinkäyttöä, simputusta ja sokeata tottelemista. Näin ymmärrettyä uudistus saanee myönteisen asenteen puolustusvoimien päällystön pääosalta. Mahdollisesti (ja rehellisesti sanoen varmasti) tulee olemaan päällystössä joukko "sotahulluja", joiden on vaikea sopeutua muuttuvaan maailmaan, mutta enemmän yhteiskuntaan suuntautuvalla upseerikoulutuksella ja laveammalle sosiaaliselle pohjalle rakentuvalla päällystön rekrytointijärjestelmällä saataneen tämä vastustus ajan oloon häipymään. Mutta sotilaspäällystö asettaa yhden ehdon: älkää uudistako liian paljon "lainamallein" (esim teollisuudesta otetuilla) ja taatkaa upseereille ja aliupseereille osallistumisoikeus tässä kehitystyössä. Ja lopuksi: älkää tuijotako sokeasti ajatukseen "Kansalainen sotilaspuvus-

sa", vaan ajatelkaa myös toista pulmaa "upseeri siviilipuvussa". Vetäkää hänet yhteiskuntaan, älkää eristäkö häntä halveksunnalla ja piittaamattomuudella.

3. Päälystö ja politiikka

Tässä yhteydessä on myös sotilaspäälystön asema politiikkaan nähden otettava uudelleen harkittavaksi. Perinteellisesti on pyritty pitämään upseerikunta politiikan ulkopuolella — erityisesti ulko- ja puoluepolitiikan osalta. Tähän on todennäköisesti ollut kaksi painavaa syytä. Ensiksi historia on osoittanut, että politisoiva upseerikunta on aina ollut pahasta. Toiseksi katsotaan — ainakin ei-kommunistisissa maissa — että puoluepolitiikkaan voimakkaasti osallistuva upseeri tai aliupseeri joko tietoisesti tai tahottomaan tuo julki poliittisen näkemyksensä tavassaan johtaa, opettaa ja kasvattaa ja tällä tavoin hän saattaa herättää kielteisiä reaktioita alaisissaan, joiden käsitykset ehkä poikkeavat hänen käsityskannastaan. Tähän on mm Yrjö Anttila viitannut aikaisemmin mainitussa pamfletissaan väittämällä, että suomalainen sotilaspäälystö on yksipuolisesti oikealle suuntautunutta ("joko puolustuslaitos kiinnostaa enemmän oikeistolaisia kuin muita tai se tekee päälystön oikeistosuuntaukselliseksi, mikä molemmissa tapauksissa merkitsee sitä, ettei puolustuslaitos nykytilassaan ole koko kansan puolustuslaitos" hän sanoo ja kukaties hän on osaksi oikeassakin).

Mutta hän unohtaa erään tärkeän syyn siihen, että suomalaisella sotilaspäälystöllä on oikeistosympatioita, nimittäin sen, että oikeisto on käytännöllisesti katsoen ainoa puolue, joka avoimesti tuo julki voimakkaan puolustustahdon ja esittää myös lisätyjä määrärahoja puolustusvoimille. Muut puolueet ovat joko jonkun verran passiivisesti tai suorastaan kielteisesti asennoituneet puolustuksemme vahvistamiseen. Ei pidä sitten ihmetellä, että upseeri ja aliupseeri, jonka koko ammattiyhteisyys on yhdistynyt ajatukseen uudenaikaisesti varustetuista puolustusvoimista, antaa tällaisissa oloissa äänensä oikeistolle.

Luulenkin, ettei demokratisointi- ja integrointi-prosessi siviilien ja sotilaiden kesken tule onnistumaan, jos sotilaspäälystön poliittinen eristäminen ja sen pakonalainen puolueettomuus saa jatkaa kuten nyt. Tällä en halua tyrkyttää sellaista upseerien ja aliupseerien politisoitumista, mikä on tyyppilistä enemmän tai vähemmän yhteen puolueeseen nojautuvissa diktatuurimaissa. Mutta jos siviili- ja sotilasyhteiskuntien on lähennyttävä toisiaan ja jos rehellisesti pyritään parempaan ymmärtämiseen näitten kesken, tulee molempien osapuolien saada huomattavasti syvempi ja kokonaisnäkökohdiltaan objektiivisempi kuva toistensa poliittisesta ja yhteiskunnallisesta rakenteesta ja päämääränasettelusta. Sotilaspäälystölle tämä merkitsee perusteellista perus- ja uudelleen koulutusta, jonka tulee suuntautua lisääntyviin tietoihin politiikasta, sosiaalipolitiikasta, poliittisesta historiasta ja sosiologiasta. Toisin sanoen upseeri- ja aliupseerikunta on "politi-

soitava", mutta ei yksipuolisesti ja ideologisesti katsoen yksioikoisesti, vaan siten, että poliittinen tapahtuminen nähdään laajalti ja objektiivisesti.

Puolustusvoimien tehtävien yksilöiminen on jo sinänsä osaltaan poliittinen kysymys, jonka tulkinta ei onnistu — ei ainakaan silloin kun varusmiehelle on opetettava puolustusvoimien säilyttämisen välttämättömyyden motivaatioita — ellei päälystö ole poliittisesti valveutunutta ja hyvin koulutettua. Onko sitten upseereiden ja aliupseereiden tämän lisäksi saatava nykyistä enemmän poliittisia oikeuksia, on kysymys, jota en ainakaan tässä yhteydessä pysty käsittelemään.

4. Tie kohden uusia johtamismalleja

Siviilien ja sotilaiden keskeisten nivellänti- ja integrointipyrkimysten syvälläkäyvin uudistus koskee kuitenkin puolustusvoimien johtamisilmapiirin uusimista ja johtamista yleensä. Kuten jo aikaisemmin olen todennut, tämän uudistuksen tavoiteasetelu näyttää olevan se, että sotilaiden suhteen sovelletaan samoja demokraattisia johtamis- ja ohjauksimalleja — itse asiassa johtamisideologioita — joita on kahden vuosikymmenen kuluessa kokeiltu elinkeinoelämässä ja joita on myös sovellettu julkisen sektorin määrättyillä aloilla. Mitä "demokraattinen johtajuus" sitten lopultakin on ja miten sitä on toteutettava eri tilanteissa, on minulle — vaikka olenkin näitten kysymysten asiantuntija — jatkuvasti kiehtova, mutta vaikeasti hallittavissa oleva ongelma. Tai sanokaamme, että koko probleemikonaisuus, joka kietoutuu käsitteeseen "demokraattinen johtajuus" on pysyvä dynaaminen muuttumisprosessi, jossa on sekä vasta- että myötäkäymisiä. Mitään ehdottomasti valmista mallia ei ole olemassa ja jo sen vuoksi olisi sekä uskallettava että myös hätäiltyä oitis "istuttaa" joitakin siviilistä noukittuja johtamismalleja sotilasyhteisöön väittämällä, että "ne ovat osoittautuneet olevan hyviä siviilissä". Tämän sijasta olisi sanottava: "määrätyissä tapauksissa ja tilanteissa ne ovat osoittautuneet hyväksi, mutta epäonnistumisiakin on sattunut".

Ehkä puutteet piilevät juuri epätasapainisessa tilanneajattelussa Uudenaikaisen, demokraattisen johtajuuden opettamisessa toistetaan mielellään lausetta: "Erilaiset ihmiset, erilaiset tilanteet ja erilaiset työympäristöt vaativat erilaisia johtajuuden muotoja". Ne johtamismallit ja sovellutustavat, jotka ovat osottautuneet hyväksi esim. prosessiteollisuudessa, saattavat antaa huonon tuloksen traditionaalisessa metalliverstaassa. Jos nyt yritetään istuttaa siviilijohtajuutta sellaisenaan sotaväkeen, ei ehkä kiinnitetä riittävästi huomiota olosuhde-eroihin. Sotilasyhteisöä pidetään usein siviiliasiantuntijoiden taholta rauhanaikaisena organisaationa, jossa olosuhteita leimaa varusmiesten kouluttaminen ja kasvattaminen. Mutta niin pian kun esitetään kysymys mihin varusmiehiä tulee kouluttaa ja kasvattaa joudutaan tekemisiin jo aivan toisenlaisen ympäristön ja poikkeavien olosuhteiden kanssa. Sanat sota, rintama ja taistelu riittänevät kuvailemaan

niitä. Hieman liioitellen voisi sanoa, että olosuhteet rauhan ajan armeijassa ovat simuloituja sotaolosuhteita. Sodan johtajuusilmapiiri on kaikkea muuta kuin demokraattinen. Hierarkia, autokratia ja kuri, jonka tulee uhmata vieläpä kuolemanpelkoakin, ovat jatkuvasti sen luonteenomaisia tunnusmerkkejä. Yrityksiä on tehty johtajan auktoriteetin demokratisoimiseksi (ehkäpä pikemminkin pitäisi sanoa demoralisoimiseksi) rintamaoloissa. Puna-armeijan ”päiväkäsky N:o 1” vuodelta 1917 poisti sotilaspäällystön auktoriteetin ja vallan asettaen tilalle sotamiesneuvostot. Seurauksena oli eräs sotahistorian suurimmista tappioista ja lysähtämisistä, minkä Venäjän silloinen poliittinen johto tunnusti toteamalla että ”demokratia ei tunnu sopivan sotatoimiin”.

Siviilielämään ja sen olosuhteisiin sovellettu demokraattinen johtajuus ei sellaisenaan — siis ilman mitään muutoksia — ole käyttökelpoinen sotilasympäristössä ja sille ominaisissa olosuhteissa. Myönnän kuitenkin kernaasti, että mm teollisuudessa on opittu menestyksellisesti käyttämään sellaisia olemukseltaan demokraattisia johtamismalleja ja -järjestelmiä, (mm ryhmäkeskeinen johtajuus, motivaatio, osallistuminen, alaisten huomioonottaminen jne), joissa on monia sellaisia näkökantoja ja sovelutuksia, jotka ilman muuta on vietävissä sotielämään sekä sen rauhan- että sodanajan olosuhteissa. Näin tekivät mm kelpo reservinupseerimme (insinöörit, opettajat, metsänhoitajat, ekonomit ja monet muut) soveltaessaan sodissamme menestyksellisesti taisteluo-losuhteissa sellaisia ”siviili”-johtamismalleja, joihin he olivat tottuneet johtajina siviilielämässä. Nämä myönteiset kokemukset antavat aiheen kiinnittää vakinaisen väen upseerien ja aliupseerien koulutuksessa entistä suurempaa huomiota niihin johtamismalleihin ja -järjestelmiin, joita käytetään siviilimaailmassa, mm teollisuudessa. Vakinaisen väen sotilaspäällystön on hyödyllistä tietää minkälaisista johtamisilmapiireistä varusmies tai reserviläinen tulee ja mihin hän näin ollen on totunut.

Eri asia on se, että johtamismenettely ja pedagogiikka puolustusvoimissa kaipaisivat kokonaan muista syistä — lähinnä tehokkuutta ajatellen — kohentumista minkä sotilaspäällystö itsekin parhaiten tietää. Koska minulla on ollut varsin hyvät mahdollisuudet seurata johtamistaitoa ja -menettelyä koskevaa kehitystä puolustusvoimissamme, olen iloinen voidessani todistaa, että sotilaspäällystön asenteet ajan vaatimia uudistuksia kohtaan ovat sekä myönteisiä että valppaita. Sama koskee pedagogiikkaa puolustusvoimissa. Epäilyksiä ja närkästystä ilmenee sotilaspäällystön keskuudessa yleensä vain silloin kun liian puuhakkaat ja usein radikalismiin taipuvat nuoret ”asiantuntijat” väittävät, että lähes kaikki sotilaselämässä on lahonnutta ja mätää ja että ”demokraattinen suursiivous” on välttämätöntä. Sotilaspäällystö muodostaa nykyisin hyvin koulutun ja kehityshakuisen ammattikunnan, joka on lunoteeltaan kyllin dynaaminen ryhtyäkseen myönteiseen ja yhteiskuntaa rakentavaan keskusteluun

Talvisodan suomalainen rintamaupseeri — kansalaisten sotilaspuvussa.

siviiliasiantuntijoiden kanssa. Demokraattinen johtajuus — tai sanokaamme ehkä varmuuden vuoksi nykyistä demokraattisempi johtajuusilmasto, ei ole punainen vaate sen enempiä upseereille kuin aliupseereillekaan, vaan tämän hetkinen realiteetti, jonka eteen on sotilasyhteisössä tehty enemmän kuin siviilimaailmassa aina tiedetäänkään. Mutta eihän Roomaakaan rakennettu yhdessä päivässä.

Samoin kuin demokraattisen johtajuuden soveltaminen teollisuuteen ja kauppaan kesti aikansa, tulee muuttamisprosessi vaatimaan aikansa myös puolustusvoimissa. Asiaa ei ratkaista käskytyksellä ja uusiutuilla ohjesäännöillä vaan ratkaisevinta on aikamitaisesti tehty asennemuokkaus. Sotilaspäällystö on käytettävissä tähän uudistamisprosessiin, mutta niillä ehdoilla, että totaalista puolustusvalmiutta ei heikennetä, vaan pikemminkin sitä vahvistetaan. Miksi tällaisia ehtoja? Siksi, että tilanne on lähes sama kuin siviilielämässä. Sielläkin oivalletaan, että työpaikka- ja yritysdemokratia on vailta mieltä, jos se johtaa tuottavuuden — ja näin ollen myös elintason — laskemiseen.

VESTIGIA TERRENT¹⁾ — UPSEERIKUNTA

Majuri A Sivula

Majuri Matti Sinerma esitti edellisen Kylkيراudan palstoilla häikähdyttävän kysymyksen meille kaikille: "Quo vadis upseerikunta!" Tämän kysymyksen asiallinen käsittely kirjoituksessa toi masentavasti esille upseerikuntamme nykyisen suhtautumistavan maanpuolustuskeskusteluun ja maanpuolustukseen yleensä. Kun kysymyksiin olemmeko antautuneet maanpuolustusvastaisille voimille, olemmeko jääneet yhteiskunnan yleisestä kehityksestä jälkeen, pelkäämmekö osallistua puolustuspoliittiseen keskusteluun tai emmekö viitsi tehdä sitä, saamme perustellusti vastauksen KYLLÄ, meidän todella on syytä kysyä uudelleen: "Quo vadis upseerikunta?"

ONKO YRITETTY TEHDÄ JOTAIN?

Kadettikunta on huolestuneena nähnyt yleisen kehityssuunnan ja määrittänytkin (mm vuosikokouksessaan 1970—71) toimintansa merkittävimmäksi muodoksi maanpuolustusaatteellisen työn tekemisen. Tällainen periaatepäätös sinänsä ei merkitse mitään. Ainoastaan jos tämä päätös johtaa tulokselliseen toimintaan, voidaan päätökselle antaa arvoa. Koska allekirjoittanut on jonkin verran ollut mukana etsittäessä maanpuolustusaatteellisen työn toteutusmuotoja sallittaneen minun hieman käsitellä tätä kysymystä.

Vuoden 1970 vuosikokouksen jälkeen perustetun maanpuolustusaatteellisen jaoston kartoittaessa toimikenttäänsä todettiin, että yhteiskuntaan kohdistuvan työn aloittaminen edellyttää ainakin kolmen seuraavan tekijän kuntoonsaattamista.

1) Omat rivit on saatava tajuamaan ko työn merkitys ja se, että työn tekeminen kuuluu meille kaikille. Upseerikunta ei voi hiljaa seurata sivusta eri ideologioiden kamppailua yhteiskunnassa tuomatta esille omaa näkemystään meille niin keskeisestä kysymyksestä kuin mitä maanpuolustus on. Lisäksi on huolehdittava siitä, että eri henkilöt taipumustensa

¹⁾ Jäljet peloittavat

ja paikallisten tarpeiden mukaan voidaan valmentaa tätä työtä tekemään.

2) On saatava aikaan suppeassa ja kootussa muodossa oleva perusdokumenttiaineisto keskeisistä puolustuspoliittisista kysymyksistä, johon nojautuen kaikki, tilanteen ilmaannuttua, voivat antaa oman panoksensa kirjoituksen, esitelmän, alustuksen, paneelin tai vastaavan muodossa.

3) Kadettikunnan on luotava taloudelliset edellytykset työn tekemiseen, koska mikään suurisuuntainen hanke ei toteudu ilman, että sen joustavalle toteuttamiselle on luotu riittävä taloudellinen pohja.

Ensimmäisen kohdan toteuttamiseksi päätettiin järjestää keskustelu- ja valmennustilaisuuksia. Niitä järjestettiin Kadettioppilaskunnalle, jossa tämänlaatuinen toiminta on ollut Helsingin Kadettiipiirin työmuotona jo usean vuoden ajan sekä lisäksi erikseen Hämeenlinnassa ja Helsingissä. Hämeenlinnassa ja Helsingissä pidetyt kolmeiltaiset tilaisuudet olivat eräänlainen terveellinen kylmä suihku, joka on antanutkin aiheen otsikoida tämä kirjoitus otsakkeella "Vestigia terrent". Suihku oli terveellinen siinä mielessä, että se avasi silmät näkemään, miltä tasolta työn teko on aloitettava. Suihkun kylmyys ei kuitenkaan ollut siinä pienessä joukossa, joka kerääntyi tilaisuuteen ja oli innolla mukana, vaan siinä uskomattoman suuressa pois jääneiden joukossa, jonka kylmä äänetön suhtautuminen maanpuolustuskysymykseen ylitti odotukset. En erittele näitä tilaisuuksia enempää, totean ainoastaan, että tilaisuuksissa virinneet keskustelut olivat todella mielenkiintoisia, vapaamuotoisen maanpuolustustyön tekemisen aloittamista pidettiin välttämättömänä ja mukaantulijoi-
ta oli.

Em lisäksi on aktiivisten jäsenten toimesta järjestetty keskustelu- ja valmennustilaisuuksia Porissa, Uudessakaupungissa, Kouvolassa, Niinisalossa ja Turussa, joissa osallistujia on ollut eri kansalaisjärjestöistä. Näiden toimeenpanevana voimana ei ole ollut niinkään Kadettikunta, vaan aktiivisen upseerin näkemys työn tarpeellisuudesta ja tämä onkin tärkeää. Tähän kysymykseen palaan myöhemmin. Myös puolustuslaitos on eräissä sotilasopetuslaitoksissa (SKK, RtK, TykK, PionK) aloittanut maanpuolustuskeskustelun perusteita käsittelevän koulutuksen ja tällä tavoin parantanut huomattavasti upseerikunnan osallistumismahdollisuutta.

Toisen kohdan toteuttamiseksi Kadettikunta on kerännyt kirjoitussarjan, jonka julkaiseminen aloitetaan Kylkiraudan tässä numerossa. Tällä tavoin on tarkoitus saada maanpuolustuksen keskeisistä kysymyksistä dokumenttiaineistoa jokaisen haltuun, jolloin keskusteluväline olennaisesti kasvaa itse kunkin kohdalta. Tämän lisäksi muutakin aineistoa on tarkoitus koota ainakin Kadettikunnan toimistoon, josta tarvitsijat voivat tilata sitä itselleen.

Mitä tulee taloudellisiin kysymyksiin Kadettikunta on varannut tämän vuoden budjettiin määräsunnan

työn alkuun saamiseksi. Tässä yhteydessä riittänee toivomus, että kun Kadettikunnan päätoimintamuodoksi on otettu maanpuolustusaatteellinen työ, se näkyisi myös seuraavissa menoarvioissa.

RIITTAAKO TAMA?

Ei, varmastikkaan tämä ei riitä! Ensiksikin kaikki se mitä Kadettikunta on yrittänyt tehdä ei ole ollut kaikilta osin onnistunutta eikä missään tapauksessa riittävää. Linjaa ja muotoja haetaan kuitenkin jatkuvasti ja uskon, että itsekritiikkiäkin on. Osoitukseksi tästä Helsinki-johtoisista valmennustilaisuuksista osittain luovutaan ja uusia menetelmiä pyritään löytämään järjestämällä alkusyksystä työseminaari, johon osallistuu jäseniä kaikista kadettiipiireistä. Näin toivon mukaan kentän ääni ja äly saadaan kuvaan mukaan.

MUTTA, ja tämä on koko kysymyksen suurin mutta. Maanpuolustustyötä ei voida tehdä siten, että Kadettikunta määrittelee toimintamuodot sekä käskää toiminnasta piirejä ja nämä taas edelleen ohjailevat jäsenistöä. Vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä toiminta tapahtuu täysin päin vastoin. Koko toiminta on kiinni aktiivisista yksilöistä, jotka haluavat tehdä ko työtä ja maanpuolustustyön kokonaistulokseksi muodostuu tällaisten henkilöiden työn tulosten summasta. Kadettiipiirien ja edelleen Kadettikunnan tehtävänä onkin ensisijassa luoda tällaisille aktiivisille henkilöille toimintaedellytykset, jotta he eivät sorru kohtaamiinsa vaikeuksiin. Koko kysymyksen ydin onkin siinä, että riittääkö jäsenistöltä toimintakykyä ja -tarmoa yhteiskuntaan suuntautuvassa maanpuolustustyössä. Kajaanissa, Porissa tai Lappeenrannassa kahden aktiivisen jäsenen työskentely saa paljon enemmän aikaan alueellaan kuin Kadettikunnan julkiset kannanotot tai esiintyminen konsanaan. Näinollen kysymys onkin itse asiassa meistä jäsenistä, ei

jostain järjestöstä. Tällä hetkellä upseerikunnan suhtautuminen kysymykseen antaa ikävä kyllä aihetta huoleen. Vestigia terrent!

OLEMMEKO AINOAT SOVELIAAT TYÖNTEKIJÄT?

Kadettikunnan ei ole ollenkaan syytä sanoa, että tämä on nyt meidän hiekkalaatikkomme ja muut pysykööt poissa vain sen takia, että ko toimintamuoto on otettu sen päälinjaksi. Eikä se näin teekään. Kadettikunnan tulisi olla tehokas avustusjärjestö maanpuolustustyötä tehtäessä, jonka puoleen jäsenistö voi kääntyä silloin kun se tarvitsee apua. Työskenneltäköön eri paikkakunnilla tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä aliupseerien, reserviläisjärjestöjen, nuorisjärjestöjen jne kanssa ilman, että Kadettikunnan lippua sen enempää huiskutellaan. Mutta tärkeää on, että jokainen kadettiupseeri tietää, että hänellä on takanaan avustusjärjestö, jolla on hänen kanssaan samat tavoitteet ja joka pystyy häntä konkreettisesti tukemaan. Maanpuolustusmyönteiset voimat on koottava yhteen ja on työskenneltävä yhdessä. Jos jossain näin ei ole vielä tapahtunut, olkoon meidän tehtävämme suorittaa tämä voimien kokoaminen. Tästäkin voidaan todeta, ettei kysymys ole niinkään Kadettikunnan toiminnasta kuin jäsenistön aktiivisesta työskentelystä.

Majuri M Sinerma kysyi huolestuneena "Quo vadis upseerikunta?" Itse tällä hetkellä totean pahoillani "Vestigia terrent". Toivon kuitenkin, että otsikoiden sävy muuttuisi.

Täydellistä silmälasipalvelua

Valitkaa silmälasinne kolmesta edullisesta hintaryhmästäme.

Toimitamme myös kotisairaanhoidon ja terveydenhoitovälineitä • kuulokojeita • Scholl-tuotteita

INSTRUMENTARIUM

**Lämmittää
niin mukavasti**
kun kohtaa tutun merellä!

**RHUM
NEGRITA**

-martinique tyyppinen 44% rommi.
Hinta: 1/1 32,-, 1/2 16,50
ALKO 168

IHMINEN ILMAVOIMIEN ASEJÄRJESTELMÄSSÄ

Sotilasyli-insinööri Elias A Järvineva

(Käännös pohjoismaisten sotilaspsykologien neuvottelupäivillä 25. 5. pidetystä ruotsinkielisestä esitelmästä.)

1. Johdanto

Tekniikan kiihtyvistä etenemisistä johtuvat ongelmat kohdataan ilmavoimissa usein vuosikausia ennen kuin muussa puolustuslaitoksessa tai muussa yhteiskunnassa. Eroavaisuuksista huolimatta ongelmien perusluonne on kaikkialla sama ja paljon siitä, mitä viime vuonna on puhuttu ja kirjoitettu aiheista "ihminen ja tekniikka" tai "yhteiskunta ja tekniikka" liittyy läheisesti myös tämän esityksen aiheeseen "ihminen ilmavoimien asejärjestelmässä". Nämä yleiset näkökohdat voitaneen kuitenkin tässä yhteydessä sivuuttaa lähes kokonaan.

Useimmissa maissa ilmavoimilla on jo hieman yli 50 v ikää. Salittakoon minun ottaa esimerkki meidän maamme ilmavoimien alkuvaiheesta. Vanhoista asiakirjoista saa sen käsityksen, että ihminen ei silloin ollut ilmavoimissa mikään ongelma tämän esityksen tarkoittamassa mielessä. Vapaussodassa vuonna 1918 palveli ilmavoimissamme runsas parikymmentä ohjaajaa ja mekaanikkoja oli neljä vähemmän eikä lentokoneitakaan ollut kuin vain muutama. Vaasan päämajan etappiesikunnan ns insinööriesikunta hoiti myös lentokoneita koskevat asiat. Vielä kauan vapaussodan jälkeen ohjaajat saattoivat osallistua lentokoneittensa huoltoihin ja pienempiin korjauksiin. Henkilöstön erikoistuminen ei siis ollut kovin pitkällä, sillä hoidettava tekniikka oli yksinkertaista eikä muodostanut varsinaista asejärjestelmää.

Ei pidä silti aliarvioida tuolloin ilmavoimissa esiintyneiden vaikeuksien suuruutta. Suhteessa vasta syntyneiden puolustusvoimien ja koko yhteiskunnan teknisiin ja taloudellisiin voimavaroihin vaikeudet ovat varmaan olleet tuolloin tavattoman suuria. Niiden luonne on ollut kuitenkin toisenlainen.

Kullakin aikakaudella on omat ongelmansa. Nyt 50 v myöhemmin ovat ilmavoimat kohtaamassa ihmistä koskevat ongelmat uudessa muodossa "ihminen teknisesti mutkikkaassa asejärjestelmässä".

2. Asejärjestelmä käsitteenä — Ongelman perusluonne

Aluksi tarkastelemme lentävän asejärjestelmän tärkeintä osaa — itse lentokonetta ja luonnehdimme sen kehityksen nopeutta mutkikkausasteella. Tätä mutkikkausastetta yritämme mitata rakenneosien tai varusteosien lukumäärällä.

Eräiden ulkomaisten tilastojen mukaan on saman käyttötarkoituksen sotilaskoneissa — esim 1-paik-

kaisessa hävittäjässä — viime maailmansodasta lähtien rakenne- ja mekaanisten komponenttien luku kaksinkertaistunut keskimäärin joka kymmenes vuosi. Elektroniikkakomponenttien luku on kaksinkertaistunut vielä nopeammin eli keskimäärin joka kolmas vuosi. Mutteriopiilliset vaikeudet, huollon tarve jne ovat vastaavasti kasvaneet kiihtyvällä nopeudella ja yhä kasvavat.

Nämä ongelmat eivät kuitenkaan johdu pelkästään — eikä edes etupäässä — siitä, että itse lentokone on tullut yhä mutkikkaammaksi — vieläpä kiihtyvällä nopeudella — vaan ennen kaikkea siitä, että taistelutehtävän suorittamiseen tarvitaan nykyisin lentokoneen ja sen henkilöstön lisäksi mutkikkaita laitteistoja ja laitoksia sekä erikoishenkilöstöä lennon valmisteluun, suunnistamiseen, taistelunjohtamiseen, laskeutumiseen, lennon jälkeiseen huoltoon ja korjaustoimintaan jne. Nämä yhdessä toimivat — ja ahtaissa rajoissa toisiinsa sovitettut — elementit muodostavat asejärjestelmän. Asejärjestelmän minkä tahansa osan vaillinaisuus tekee menestyksellisen taistelutoiminnan — ainakin ajan mittaan — mahdottomaksi. On syytä painokkaasti todeta, että lentokonetodellisuus on oleellinen osa ilmavoimien jokaisessa lentävässä asejärjestelmässä.

Yksityisen ase — lentokoneen — sijasta tulos riippuu siis yhteen sovitetusta, mutkikkaasta kokonaisuudesta, jossa eri osien yhteistoiminnan vaikeudet — organisatoriset, koulutukselliset ja muut

ihmilliset ongelmat — kasvavat vielä nopeammin kuin mutkikkuuden aiheuttamat mutteriopilliset ongelmat. Tätä taustaa vasten on eräässä ulkolaisessa tutkielmassa yritetty mitata ihmisen hallinnollisen ja organisatorisen kyvyn kasvunopeutta sopivilla mittapuilla. Kyvyn kaksinkertaistumisjaksoksi on saatu masentavan suuri luku — 50 vuotta — eli siis ilmavoimien ikä useimmissa maissa. Se on runsas miespolvi — onhan ihmisestä kysymys!

Tässä on ongelmamme ydin: Tekniikan kiihtyvä nopeus kontra ihmisen hitaus. Tämä on myös esityksemme lähtökohta.

3. Asejärjestelmän ja ihmisen vuorovaikutus

Vuorovaikutuksen luonne on kaksisuuntainen.

Asejärjestelmän tekninen ja toiminnallinen luonne asettaa sitä käyttävälle henkilöstölle ilmeisiä lukumääräisiä ja koulutuksellisia vaatimuksia.

Kääntäen myös ihmisestä ja henkilöstöstä aiheutuu omia erikoisvaatimuksiaan asejärjestelmään päin. Ovathan ihmisen mitat, lihasvoimat ja aistien kyky kaiken suunnittelun lähtökohta.

Mitä mutkikkaampi asejärjestelmä on, sitä suuremmat ammatilliset erikoisvaatimukset asetetaan siinä toimivalle ihmiselle. Sitä vaikeampaa on myös ihmisen niveltäminen asejärjestelmään. Käsitteeseen "pitkälle teknistynyt asejärjestelmä" liittyy erottamattomasti käsite "pitkälle erikoistunut ammattimies".

Ihmisestä aiheutuvat ongelmat

Ihmisestä ilmavoimille ja puolustusvoimille aiheutuvia erilaisia tehtäviä tarkasteltaessa rajoitumme niihin, joissa selvimmän heijastuu yksityisen ihmisen ja asejärjestelmän muiden elementtien suhde, nimittäin:

— suhde toiseen ihmiseen (koulutus, työtoverit, esimiehet)

— suhde materialisiin tehtäviin (työnjärjestely)

Nämä asiat sivuavat psykologiaa ja sosiologiaa ja vievät katsemme yleisiin organisaatiokysymyksiin. Ongelman ytimenä lienee se, että ihminen itse on nopeasti muuttumassa — ei tosin biologisesti, vaan kasvatus- ja ympäristötekijöiden vaikutuksesta. Ihminen oli ennen epäilemättä helpommin ohjattavissa ja vaikutettavissa ja sotilaallisessa organisaatiossa hän oli helpommin korvattavissa. Lisäksi ihmisten yhteiskunta muuttuu kaiken aikaa. Se eroaa nykyisin oleellisesti siitä, millainen se oli 50 v sitten. Se eroaa myös siitä, jossa nykyiset organisaatioperiaatteet aikanaan syntyivät.

Tätä taustaa vastaan koetaan kaikkialla maailmassa sotilaalliset organisaatiot jäykkänä, traditionaalisina ja staattisina. Näissä ominaisuuksissa nähdään organisaation toiminnalle antama voima ja vakavuus. Näissä ominaisuuksissa piilee myös jokaisen organisaation heikkous, sillä ihminen muuttuu ja hänen ympäristönsä muuttuu, mutta ihmisen kyky ei riitä ajoissa toteamaan eikä toteuttamaan tämän muuttumisen johdosta tarvittavia toimenpiteitä.

TAMPEREEN PUKUTEHDAS OY

Leijona

YKKÖSPUVUKSI LEIJONA-PUKU

2-nappinen malli, pyöristetyt kauluskäänteet ja taskun kannet.
Kankaassa hillitty kuviokuosi.
Useita rinnakkaiskokoja.

SOKOS

KAUTTA MAAN

Asejärjestelmästä ihmiseen päin aiheutuvat vaikutukset

merkitsevät työnjakoa ja pitkälle menevää erikoistumista, mikä vähentää henkilöiden keskinäistä vaihtokelpoisuutta. On entistä vähemmän "yleissotilaita" sanan entisessä mielessä. Jokaisella sotilaalla on asejärjestelmän puitteissa palveluspaikkansa pitkälle erikoistuneine tehtävineen.

Tästä seuraa tarve määrittellä kunkin palveluspaikan tehtävät päällekkäin menojen välttämiseksi, normioida työsaavutukset yli- ja alikuormitusten välttämiseksi, suunnitella koulutus- ja virkauravaatimukset kullekin palveluspaikalle erikseen jne. Tämä kaikki merkitsee hyvin suurta työponnistusta suuressa asejärjestelmässä.

Asejärjestelmän arvo määriytyy kuitenkin lopullisesti sen suorituskyvystä yhtenä kokonaisuutena. Tämä taas riippuu asejärjestelmän eri osien tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä eli organisaatiosta.

Kaikki nämä tehtävämääritykset, suorituskriteerit ja organisaatiomuodot pätevät vain tälle yhdelle asejärjestelmälle.

Organisaatiot on luonnollisesti suunniteltu kyseellisen asejärjestelmän jatkuvaa palveluskäyttöä varten. Sen sijaan asejärjestelmän erikoisluonnetta ei useimmissa maissa näihin asti ole paljoakaan näkynyt asejärjestelmän suunnittelu-, hankinta- ja käyttöönottoa hoitavissa elimissä. Yhteiset toimistot ja osastot ovat yleensä hoitaneet tämän vaiheen toiminat kaikille samanaikaisille ja samantyyppisille asejärjestelmille. Tämä käy päinsä vielä yksinkertaisissa asejärjestelmissä.

Runsas ulkomainen kokemus tällä vuosikymmenellä on kuitenkin vakuuttavasti osoittanut, että mutkikkaiden asejärjestelmien suunnittelu- ja käynnistys samaa klassillista moniportaista standardiorganisaatiota käyttäen johtaa säännöllisesti vaikeuksiin ja vakaviin epäonnistumisiin ainakin, mikäli projektin läpimeno on hoidettava valvotun kokonaisbudjetin ja määräajan puitteissa. Suuren asejärjestelmän alkuvaihetta varten tarvitaankin erillinen pieni projektiorganisaatio, joka vastaa tämän — ja vain tämän — asejärjestelmän luomisesta ja käynnistämisestä, mutta hyvin suurin valtuuksin.

Asejärjestelmän luominen ja käynnistäminen vaatii näet varsin erilaatuista johtamistoimintaa kuin toimivan asejärjestelmän käyttö. Historiasta tiedämme, että nämä kaksi johtamistaidon puolta eivät suinkaan aina yhdistyneet samoissa henkilöissä — samoissa kuninkaissa. Poika saattoi olla suuri sotilas ja suuri taistelija, mutta pojan mahti perustui isän organisoimaan ja varustamaan armeijaan. Pojan nimi elää historiassa jälkiliitteellä "suuri" tai "valloittaja", isän nimeä tuskin mainitaan.

Sama arvojen järjestys näyttää vallitsevan vieläkin. Asejärjestelmän operatiivinen ja taktillinen käyttö on kiinnostuksen, koulutuksen ja tutkimuksen kohteena. Vastaavia ulkolaisia kokemuksia ja organisaatioita analysoidaan ja selostetaan. Tämä on luonnollisesti aivan oikein.

Sen sijaan asejärjestelmän hallinta ja aivan erikoisesti sen suunnittelu-, hankinta- ja käynnistysvaiheen organisointi- ja valvonta on tuskin missään siinä määrin kiinnostuksen kohteena kuin pitäisi. Aineistoa olisi, mutta onko tutkijoita, onko oppituitolia?

Vasta muutamassa maassa on katkerien kokemusten jälkeen havahduttu huomaamaan, että juuri tämän vaiheen puutteet ovat olleet syynä koettuihin — julkistakin kohua herättäneisiin — vaikeuksiin. On perustettu erikoisia kursseja ja korkeakouluja nimenomaan mutkikkaiden asejärjestelmien organisaatio-, valvonta- ja hallintakysymysten tutkimiseksi ja opettamiseksi.

Erikoismies kontra yleisjohtaja

Asejärjestelmän mutkistuessa tarvitaan yleisjohtajien rinnalle kasvava määrä mitä erilaisimpia erikoismiehiä. Kaukana menneisyydessä ovat ne ajat, jolloin suunnitteluvaatimukseksi voitiin ottaa suuren väestömassan keskitasoa edustava käyttökäyttö. Asejärjestelmän tekninen ja hallinnollinen mutkikkuus on tuonut kuvaan korkeasti koulutetut erikoismiehet ja samalla "yhtenäisestä henkilökunnasta" on tullut "yksilöitä asejärjestelmässä" kaikkine siitä seuraavine ongelmineen. Niistä pari esimerkkiä: Jos erikoismiehellä on yleisjohtajan ratkaisuihin vaikuttavia tietoja tai taitoja, pyrkii yleisjohtaja luonnollisesti käyttämään niitä hyväkseen. Mikäli erikoismies kuitenkin puhuu vaikeasti tajuttavaa ammattikieltä, muuttuu "korkeatasoinen erikoismies" yleisjohtajan silmissä varsin nopeasti "vain erikoismieheksi", jota ei enää kuulla. Tämä on ymmärrettävää, mutta vahingoksi organisaation toiminnalle. Lisäksi yleisjohtaja saattaa reagoida erikoismiehen vaikeasti tajuttaviin ja ehkä liian suurin vaatimuksin esittämiin näkökohtiin vaatimalla itselleen suurempaa muodollista auktoriteettia kuin on tarpeellista.

Yleisjohtajan ja erikoismiehen yhteisymmärrys on kuitenkin jokaisen mutkikkaan asejärjestelmän elinehto. Siihen pyritään antamalla joillekin yleisjohtajille erikoiskoulutusta ilman, että he silti välttämättä siirtyisivät erikoismieheksi. Vähintään yhtä tärkeätä on, että osalle erikoismiehistä annetaan sopivaa sotilaallista ja muuta yleistä jatkokoulutusta näkemyksen avartamiseksi. Halu nähdä omien toimintojen mielekkyys laajempaa taustaa vastaan ja pyrkimys yleiskatsauksellisuuteen vastaa ihmisen — myös erikoismiehen — syviä tarpeita, joiden tyydyttämisestä oleellisesti riippuu yritteliäisyys, työteho ja työpaikkaviihtyvyys.

Mutkikkaiden asejärjestelmien yleistyessä muissakin puolustushaaroissa, tulee ero yleisjohtajien ja erikoismiesten välillä tulevaisuudessa entistä monivaihteisemmaksi ja ehkä myös pienemmäksi. Useimmilla yleisjohtajilla tulee olemaan pitkälle menevää erikoiskoulutusta jollakin alalla, myös teknisellä. Erikoismiehiä tulee olemaan entistä useammanlaisia ja muutamilla tulee olemaan varsin yleistä näkemystä ja koulutusta. Oli kehitys mikä tahansa, jokaisessa mutkikkaassa asejärjestelmässä joudutaan

jatkuvasti ponnistelemaan yleisjohtajien ja erikois-
miesten saumattoman yhteisymmärryksen saavutta-
miseksi ja säilyttämiseksi.

4. Johtopäätökset

Edellä esitettyjen tavoitteiden esittäminen on luonnollisesti helppoa, samoin niiden periaatteellinen hyväksyminen. Tavoitteiden toteuttamisessa törmätään kuitenkin paitsi määrärahojen pienuuteen myös ihmissuhteiden ongelmiin. Mitä suurempi muutos on kysymyksessä, sitä useammalta taholta vastarinta nousee. Syynä on usein tiedostamaton pelko tunte-
mattoman muutoksen edessä ja kyvyttömyys uuden tilanteen vaatimiin uusiin ajatustapoihin.

Jokainen sotilaallinen organisaatio on sitäpaitsi omaa toimintamuotoaan koskevissa asioissa varsin staattisesti ajatteleva laitos. Tämähän on suorastaan välttämätöntäkin. Maanpuolustusvalmiutta ei saa vaarantaa kovin tihein muutoksinkin, jos entisin järjeste-
lyin suinkin pystytään toimimaan.

Tästä huolimatta asejärjestelmien ja itse ihmisen kiihtyvä muuttuminen pakottaa jatkuviin muutoksiin. Ihminen tulee puolustuslaitokseen muuttuvasta yhteiskunnasta ja on entistä tietoisempi itsestään. Tosin puolustuslaitoksen materiaaliset houkutus- ja kannatusmahdollisuudet näyttävät useissa maissa — myös meillä — niukanlaisilta. Milloin tyytymättömyyttä on esiintynyt, on se näin ollen näyttänyt liittyvän materiaalsiin kysymyksiin. Tosiasiassa on tyytymättömyyden kantavana voimana usein ollut vanhentuneiksi tai epätarkoituksenmukaisiksi koetut tai ainakin kuvitellut työskentelyolosuhteet tai organisaatio. Näiden seikkojen kunnossapitäminen ei onneksi ole pelkästään määrärahakysymys.

Olemme tulleet esitykseni päätökseen: Ihminen mutkikkaassa asejärjestelmässä muodostaa ongelmakokonaisuuden, jolle on jatkuvasti etsittävä uutta, ajan tasalla olevaa ratkaisua. Ilma-
voimat mutkikkaimpien asejärjestelmien käyttäjänä joutuvat toimimaan puolustuslaitoksessa tienraivaaja-
jana tälläkin alalla.

Tampereen Asepaja Oy

Vuolteenkatu 13
33100 Tampere 10
Puh. 931 - 29 435

Malmikivet tarkastettaviksi

Malmikivi voi olla alkuna kaivokselle, joka tuo ympäristönsä vaurautta. — Malmikivi voi löytyä yllättävästi mistä tahansa.

Tarkkaile ruosteisia, tavallista painavampia, tuoreilta murrospinnoiltaan metallinkiiltoisia tai muulla tavoin epätavallisia kiviä ja lähetä meille noin nyrkinkokoinen näyte tutkittavaksi.

- tarkastamme näytteesi ja vastaamme kirjallisesti
- maksamme palkkioita mielenkiintoisista näytteistä
- näytteet voit lähettää osoitteellamme luottopakettina ilman postimaksua. Pakettikorttiin merkintä: Malminäyte

Malmikaivos Osakeyhtiö

Luikonlahti

REPO OY

SAVONLINNA—PORVOO—KOUVOLA—
HELSINKI

Kymin Osakeyhtiö - Kymmene Aktiobolaget

Kuusankoski

annetaan seuraavassa 3 kirjoituksen sarjassa. Kadettikunta toivoo, että lukijat säilyttäisivät nämä kirjoitukset ja käyttäisivät niiden sisältämää tietoutta keskusteluissa, kirjoituksissa, kannanotoissa ja yleensä kaikkialla missä tarvitaan oikeata tietoa maanpuolustuksesta.

MIKSI SOTILAALLINEN MAANPUOLUSTUS?

Majuri P Saarikoski

Otsikon esittämään kysymykseen olisi helpointa vastata toteamalla, että Suomen turvallisuuspolitiikan päämääränä on "alueellisen koskemattomuutemme ja valtiollisen itsenäisyytemme säilyttäminen kaikissa oloissa". Tämä turvallisuuspolitiikan päämäärä on virallisesti hyväksytty, eikä ole toistaiseksi mitään syytä epäillä, etteikö kansamme valtaenemmistö olisi tästä päämäärästä yksimielinen. Tapana on myös korostaa, että maanpuolustukseen Suomea velvoittavat YK:n peruskirja sekä solmimamme kansainväliset sopimukset; niistä tärkeimpänä YYA-sopimus.

Siinä kritiikissä, jota yhä enemmän on viime aikoina alettu esittää nimenomaan sotilaallista maanpuolustusta vastaan, on edellä esitetyt perusteet haluttu asettaa kyseenalaisiksi. Lähinnä on tällöin esitetty seuraavia näkemyksiä:

- suurvaltojen välillä mahdollisesti puhkeava sota on ilman muuta ydinsotaa, jossa Suomen puolustusvoimilla ei ole mitään merkitystä,
- tavanomaisinkin aseina taisteltaessa tulee hyökkääjän ylivoima aina olemaan niin suuri, että sodan lopputuloksena on vain muutama sata tuhatta turhaan kaatunutta suomalaista,
- Suomen pitäisi näyttää esimerkkiä maailman muille valtioille suorittamalla täydellinen aseistariisunta,
- Suomen puolustaminen hoidetaan siviilivastarinnalla,

— Suomen asema olisi pyrittävä turvaamaan kansainvälisin sopimuksin eikä aseilla.

Edellä esitettyjä ajatuksia kuulee usein esitetävän paneelikeskusteluissa ja muissa tilaisuuksissa ja ne ovat saavuttaneet vastakaikua nimenomaan nuorison keskuudessa. Valitettavasti on tällaisia ajatuksia kuitenkin toistaiseksi pidettävä epärealistisina. Vaikka esimerkiksi yksipuolinen aseistariisunta meistä suomalaisista saattaisi näyttää erinomaiselta keinolta rauhan turvaamiseksi, on vähemmän todennäköistä, että sellaisen toimenpiteen voisivat hyväksyä niiden valtioiden johtomiehet, joiden päätöksenteko aina vaikuttaa Suomen kohtaloihin. Me suomalaiset emme elä yksin täällä maapallolla, eikä Suomi ole maailman napa, jonka ympärillä kaikki muu pyörii. Elämme maailmassa, jossa kaikki vaikuttaa kaikkeen. Maapallon toisella puolella yllättäen puhkeava kirisi saattaa heijastua Euroopassa ja siten välittömästi vaikuttaa myös Suomen asemaan.

Tässä yhteydessä ei ole tarpeen lähemmin ryhtyä osoittamaan edellä esitettyjen sotilaallista maanpuolustusta vastustavien näkemysten epärealistisuutta. Sensijaan tarkastellaan seuraavassa niitä perusteita, joille sotilaallisen maanpuolustuksen kannattajat rakentavat ajattelunsa.

Ydinaseilla pelottelu antaa erinomaisen aseennäköisyyden niille, jotka haluavat levittää käsitystä, että aseellinen vastarinta Suomessa on toivotonta. Tosi asia on kuitenkin se, että ydinsodan todennäköisyys, huo-

limatta jatkuvasti kasvaneesta ydinasevarustelusta, on pienentynyt. Tässä yhteydessä ei voi olla viittaamatta Neuvostoliiton marsalkka A A Gretshkon lausuntoon hänen vaireillessaan maassamme tammi-kuussa v 1971: "Vain mieletön aloittaisi ydinsodan." On täysi syy olettaa, ettei ydinasevaltojen johtoon enää nykyään voi päästä mielettömiä henkilöitä. On kuitenkin selvää, etteivät sotilaallisen maanpuolustuksen kannattajatkaan ajattele Suomen käyvän tavanomaisin asein sotaa ydinaseita käyttävää valtiota vastaan. Tällaisessa tilanteessa on käytettävä muita keinoja.

Maailma tulee edelleenkin olemaan jakautuneena kahteen suurvaltaryhmittymään ja sotilasliittoutumaan, joilla on tärkeitä intressejä nimenomaan Euroopassa. Suomi sijaitsee puolueettomana valtiona näiden sotilasliittoutumien välimaastossa. Vaikka Suomi strategisesti sijaitsee sivusuunnassa Euroopassa käytäviä sotatoimia ajatellen, on alueellamme silti tärkeä merkitys kummallekin sotilasliittoutumalle. Ainakaan niillä ei ole varaa päästää Suomeen syntymään sotilaallista tyhjiötä, joka välittömästi saattaisi horjuttaa suurvaltaliittoutumien Euroopassa ylläpitämää tasapainotilaa. Nimenomaan Neuvostoliiton taholta ei ole missään yhteydessä todettu, että Suomen alueen puolustaminen voitaisiin hoitaa muin kuin aseellisin keinoin. Päinvastoin on käynyt selväksi, että Neuvostoliitolla on tietty turvallisuusintressi Suomen suunnalla ja tähän perusajatukseenhan koko ulkopoliittinen ajattelumme pohjautuu. "Suomessa tulee ainakin nähtävissä olevassa lähitulevaisuudessa olemaan armeija — oma tai vieras". Turvallisuuspolitiikan päämäärässä mainittu "alueellisen koskemattomuuden säilyttäminen kaikissa oloissa" edellyttää, että me suomalaiset omin voimin kykenemme maatamme puolustamaan. Silloin, kun valtakunnan alueella on vierasta sotaväkeä, ei alueellisesta koskemattomuudesta enää juuri voida puhua.

Suomen strategisesta asemasta seuraa, ettei Suomi yksin joudu käymään sotaa. Talvisodan tilanne muodossa tai toisessa ei ole todennäköinen. Tilanne, jossa Suomi voi joutua ase-in puolustamaan alueensa koskemattomuutta liittyy aina laajempaan selkkaukseen Euroopassa. Tästä tullaan johdonmukaisesti ns "pääsymaksuajatteluun".

Kansantaloutta kohtuuttomasti rasittamatta on Suomenkin mahdollista varustaa sellaiset puolustusvoimat, että jokaisen hyökkäystä suunnittelevan on vakavasti harkittava vastaavtko hyökkäyksen edellyttämät uhraukset saavutettavissa olevia etuja ottaen huomioon, että ratkaisutaistelut todennäköisesti käytäisiin Keski-Euroopassa ja että suurvaltaliittoutumienkin resurssit ovat aina rajalliset. Sotilaallisella maanpuolustuksella on siis eräs suuri etu, jota ei voida saavuttaa esim siviilivastarinnalla. Sillä on ennalta ehkäisevä vaikutus.

Suomen turvallisuuspolitiikan päämääriin pyritään ensisijaisesti taitavasti hoidetulla ulkopoliitikalla, jonka tarkoituksena on estää sellaisen tilanteen syntyminen, jossa aseiden käyttö on tarpeen. Sillä on

ennalta ehkäisevä vaikutus. Kansamme valtaenemistö on yksimielinen siitä, että ulkopoliittikka on turvallisuuspolitiikan osatekijöistä ensisijainen. Tästä ei kuitenkaan pitäisi tehdä sitä johtopäätöstä, ettei maanpuolustuksella, ja nimenomaan sotilaallisella maanpuolustuksella turvallisuuspolitiikan osatekijänä myös olisi tärkeä merkityksensä. Usein ajatellaan, että maanpuolustuksen vuoro tulee vasta sitten, kun ulkopoliittikan keinot loppuvat ja ulkopoliittikka on jollain lailla epäonnistunut. Tätä ajatusta on kuitenkin pidettävä vanhentuneena. Evi A Pajunen on todennut mm seuraavaa: "Turvallisuuspyrkimystemme painavin tavoite on välttää valtakunnan joutuminen sotaan. Voidakseen tarkoituksenmukaisesti tukea tämän tavoitteen saavuttamista tulee puolustusvalmiutemme olla sellaisella tasolla, että se meidän sotilaspoliittisessa asemassamme riittää ole-massaolollaan ehkäisemään sotilaallisten toimenpi- teiden kohdistumisen maatamme vastaan".

Kun esitetään ajatuksia sotilaallisen maanpuolus- tuksen tarpeellisuudesta tai tarpeettomuudesta tai sen mahdollisuuksista tai merkityksettömyydestä, lii- kutaan valitettavasti aina jossain määrin tunnepoh- jalla. Sekä sotilaallista maanpuolustusta kannatta- vien että sitä vastustavien piirien on erittäin vaikea todistaa käsityksiään oikeiksi, koska niiden oikeel- lisuus nähdään vasta siinä tilanteessa, jolloin ei enää ole merkitystä sillä, kuka on oikeassa. Tosiasia on kuitenkin se, että sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeellisuuden puolesta esitetyt todistelut ovat varo- vaisestikin arvioiden vähintään yhtä realistisia kuin sitä vastustavien piirien esittämät todistelut sen merkityksettömyydestä. Sotilaallisen maanpuolustuk- sen mielekkyyden puolesta voidaan edellä esitetyn lisäksi korostaa vielä erästä seikkaa, jota voitaneen pitää kaikkein oleellisimpana: Suomen kansan val- taenemmistö on edelleenkin sitä mieltä, että tässä maassa on sellaisia arvoja, joita kannattaa puolustaa ja joiden puolesta on tarpeen olla valmiina mitä suurimpiin uhrauksiin. Onkin varsin ihmeellistä, että esimerkiksi ne piirit, jotka ihannoivat Vietna- min kansan sankarillista taistelua riippumattomu- tensa puolesta, eivät soisi omalle kansalleen tällaista oikeutta.

asiantuntijanne rakentamisessa

OY YLEINEN INSINÖÖRITOIMISTO
TUKHOLMANKATU 17 — HELSINKI 27
PUHELIN 413399

MAANPUOLUSTUKSEN OSUUS SUOMEN TURVALLISUUSPOLITIIKASSA

Majuri evp Reijo Maunula

Käsitteitä

Tässä esityksessä käytetään eräitä käsitteitä, joille voidaan tavallisessa kielenkäytössä antaa toisistaan poikkeavia tulkintoja. Tämän vuoksi todettakoon, että tässä esityksessä tarkoitetaan

— "puolueettomalla" valtiota, joka rauhanaikaisella liittoutumattomuudellaan ja puolueettomuuspolitiikallaan pyrkii pysyttämään erillään kaikista sodista, jotka eivät kohdistu suoranaisena hyökkäyksenä sitä itseään vastaan;

— "turvallisuuksipolitiikalla" ylärakennetta, joka sulkee piiriinsä ulkopolitiikan ja maanpuolustuksen ja joka sinänsä on aktiivista toimintaa sellaisten keinojen löytämiseksi, kehittämiseksi ja käyttämiseksi, joilla pyritään takaamaan valtiollisen riippumattomuuden ja eheyden säilyminen. — Turvallisuuksipolitiikan kolmantena peruspilarina on kansan laajan enemmistön tyytyväisyys omaan maahan, sen poliittiseen järjestelmään ja taloudellisiin oloihin;

— "maanpuolustuksella" sitä toimintaa, johon myös puolustuslaitos omalta osaltaan on velvoitettu osallistumaan valtakunnan alueellisen koskemattomuuden ja itsenäisyyden säilyttämiseksi.

Turvallisuuksipolitiittinen tutkimus

Turvallisuuksipolitiikan luonteesta johtuu, että vain harvat tekijät ovat siinä vakioita; useimpien keskinäinen merkitys vaihtelee jatkuvasti. Tästä syystä ei yksityiskohtiin paneutuva turvallisuuksipolitiikan tutkimukseen voi kauaa säilyttää tuoreuttaan; tilanteenarvostelun on oltava jatkuvaa. Tämän tutkielman suppeuden johdosta tullaan siinä pysyttelemään verraten yleisissä kysymyksissä.

Puolueettomuuden perusta

Kansainvälisen oikeuden, tapaoikeuden, puolueettomuus-oikeuden ja rauhanaikaisten sopimusten kriisivarauksineen täytyy olla se vahva laillinen perusta, johon nimenomaan pieni, puolueettomuuteen pyrkivä valtio nojautuu.

Valvonta

Suvereniteettinsa ja puolueettomuutensa säilyttämään pyrkivän pikkuvaltion on kaikin käytettävissä olevin keinoin kyettävä aukottomasti valvomaan maa-alueettaan, ilmatilaansa ja aluevesiään. Tämä on ensi sijalla niistä yleisistä turvallisuuksipolitiittisista vaatimuksista, joita puolueettoman valtion maanpuolustukselle asetetaan.

Halu ja kyky

Sodankävijäin käsitys puolueettoman halusta ja kyvystä puolustaa itseään muotoutuu ensimmäiseksi niiden toimenpiteiden perusteella, joihin puolueettomuuteen tähtäävä on ryhtynyt jo rauhan aikana ja täten vaikuttaa sodankävijäin koko asenteeseen ja suunnitelmiin puolueettomaan nähden. Puolustustahdon päättäväinen ilmaiseminen saattaa säästää hyökkäykseltä.

Miten hyvä puolustus?

Eräissä puolueettomissa maissa on harkittu ja osittain toteutettu myös puolueettomien valtioiden sotilaallis-teknistä yhteistyötä esimerkiksi kalliiden ilmapuolustusjärjestelmien rakentamisessa, jotta rauhanaikainen poliittinen ja sodanaikainen tekninen riippuvuus jonkin sotilasliittoutuman jäsenvaltiosta vältettäisiin. — Valtion alueeseen kohdistuvat loukkaukset on pyrittävä torjumaan kaikin käytettävissä olevin välinein. Mitään reaalista mittaa ei näille välineille voida asettaa, mutta jos niitä on hyvin vähän, voidaan katsoa, että puolueeton ei ole ainoastaan laiminlyönyt turvallisuuksipolitiikkansa aseellista sektoria, vaan on itse vienyt pohjan väittämältään puolueettomuustahdolta.

Aseellinen puolueettomuus, ilmapuolustuksen osuus

Kaikki puolueettomuuspolitiikkaa noudattavat ja Suomeen rinnastettavissa olevat eurooppalaiset valtiot ovat puolueettomuuteen pyrkiessään valinneet turvallisuuksipolitiittiseksi perusratkaisukseensa aseellisen puolueettomuuden. Kaikissa maissa on ilmapuolustus nähty kaikkein "poliittisimpana" turvallisuuksipolitiikan aseellisista välineistä, koska se jo rauhan aikana joutuu valvomaan ilmatilaa, tunnistamaan ja estämään loukkaukset. Kriisin uhatessa ilmapuolustus toimii puolueettomuustahdon ja puolustuskyvyn "mittana" joutuessaan ensimmäisenä (ehkä ainoana) puolustushaaran torjumaan valtioalueen loukkaukset.

Kansainvälinen "standardi"

Ne turvallisuuksipolitiittiset vaatimukset, jotka edellä mainitut puolueettomat maanpuolustukselleen asettavat, lienee käsitettävä eräänlaiseksi "kansainväliseksi standardiksi". Tärkeintä näyttää olevan korkea toimintavalmius joka suuntaan, jotta sotilaallista toimintaa — jonka ei suinkaan tarvitse kohdistua puolueetonta itseään vastaan — puoleensa vetävää maanpuolustuksellista tyhjiötä ei syntyisi puolueetto-

man alueelle. On myös syytä todeta, että siellä, missä kansan enemmistö selvemmin hyväksyy oman maansa turvallisuuspoliittiset päämäärät, siellä myös kansa on valmis uhraamaan eniten päämäärän saavuttamiseksi, tarpeellisiksi harkittujen välineiden hankkimiseksi ja ylläpitämiseksi.

Konfliktialttius

Korkeatasoinen maanpuolustus vähentää konfliktialttuutta alueella ja auttaa täten saavuttamaan puolueettoman turvallisuuspolitiikan peruspäämäärän, sodan välttämisen. Sellaisen valtion, joka haluaa samaistua "puolueettomien" ryhmään, on syytä noudattaa periaatteiltaan samankaltaista valmiutta.

PUOLUEETTOMAN VALTION MAANPUOLUSTUS TURVALLISUUSPOLITIIKAN VÄLINEENÄ

Turvallisuuspoliittisten keinojen niukkuus

Pienen valtion turvallisuuspoliittisten keinojen määrä on tietenkin pienempi kuin suurvallan. Eriyisesti puolueettomuuteen tähtäävä potee keinojen niukkuutta, ja tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että se käyttää kaikkia hallussaan olevia turvallisuuspoliittisia välikappaleita mahdollisimman tehokkaasti, mutta samalla mahdollisimman oikein. Tavoitteena on, että puolueettoman ei tarvitse "sitoa käsiään" ts toimintavapaus säilyy mahdollisimman kauan.

Oma vai vieras etu?

Ulkovallat edellyttävät puolueettoman noudattavan käyttäytymisessään tiettyä kansainvälistä normistoa (jossa kansainväliseen oikeuteen ja maailmansotien aikana muotoutuneeseen tapaoikeuteen kuuluvilla seikoilla on tärkeä osuutensa), jonka maanpuolustukselle asettamia vaatimuksia ja oikeuksia on jo aiemmin käsitelty. Mikäli uhkaavan kriisin jompikumpi osapuoli ei voi luottaa siihen, että puolueeton ajaa ainoastaan (vaikka kuinka itsekästä) omaa etuaan, täytyy sen ottaa tämä huomioon omassa turvallisuuspolitiikassaan. Toisaalta taas puolueetto-

man valvomaton ja/tai puolustamaton ilmatila, maatai vesialue kannattaa jo yksistään sotilaallisista tarkoituksenmukaisuussyistä ottaa omaan käyttöön tilanteen niin vaatiessa.

Pääsymaksun korkeus

Puolueettoman valtion itsensä harkittavaksi jää, kuinka korkeaksi se nostaa ulkopuolisten pääsymaksun lisäämättä konfliktiin kietoutumisensa todennäköisyyttä. Suurvalta saattaa tehdä kohtuuttomaksi arvioimastaan toimenpiteestä arvovaltakysymyksen. Eräs syy, miksi esim ilmatorjuntaohjus ei kaikissa tapauksissa ole puolueettomalla torjuntahävittäjän veroinen, on se että ohjus ei pysty tunnistamaan ketään kuin yhdellä ainoalla tavalla: tuhoamalla.

Etujen yhteisyys

Maanpuolustuksen potentiaalin ja käyttöperiaatteiden tulee siis olla sellaisia, että ne todella vastaavat sekä puolueettoman itsensä että ulkovaltojen odotuksia. Neuvostoliitto on useaan otteeseen esittänyt myönteisiä lausuntoja Ruotsin korkean puolustusvalmiuden merkityksestä koko Skandinavian rauhalle. Voidaan siis perustellusti olettaa, että Ruotsin puolustusvalmius vastaa myös Neuvostoliiton intressejä ja Ruotsi on täten saavuttanut ainakin yhden turvallisuuspoliittisista päämäärästään: alueellista jännitystä vähentämällä pienentänyt omaa konfliktialttuuttaan.

Välinearvo

Maanpuolustus on eräs puolueettoman pikkuvaltion turvallisuuspolitiikan väline, jonka käyttöön kohdistuu sekä ulkoisia, että sisäisiä odotuksia. Tämän välineen käyttöperiaatteiden tulee olla sopusäynnässä koko turvallisuuspolitiikan päämäärien kanssa. Välineen kehittämisessä rauhan aikana tehdyt ratkaisut eivät saa aiheuttaa minkäänlaista (poliittista/tekni- taloudellista/sotilaallista) riippuvuutta mahdollisen kriisin puhjetessa.

On kuitenkin syytä todeta, että jokainen valtio on omassa ainutkertaisessa asemassaan, jota ei voi verrata minkään muun valtion vastaavaan.

ÖLJYNPURISTAMO OY

Niittaajankatu 1
Helsinki 81

RAKENNUSTOIMISTO

A. PUOLIMATKA

Seuraavassa tarkastellaan niitä turvallisuuspoliittisia tekijöitä, jotka asettavat omat vaatimuksensa nimenomaan Suomen maanpuolustukselle. Tekijät on jaettu kahteen pääryhmään: strategisiin ja sopimuksellisiin. Näitä tekijöitä tarkastellaan nykyisen sotilaspoliittisen tilanteen pohjalta, jossa otetaan huomioon

- NATO:n ja Varsovan liiton vastakohtaisuus
- Ruotsin liittoutumattomuus, joka mahdollisen sodan aikana muuttuu puolueettomuudeksi.

SUOMEN STRATEGINEN ASEMA

Suomen strategista asemaa ei voi — eikä saa — tarkastella omaa maatamme lähtökohtana pitäen, vaan ongelmaa on lähestyttävä ulkopuolelta, toisin sanoen: kuinka nykyinen kaksi- tai kolminapainen suurvaltastrategia heijastuu alueellamme?

Pääsikunnan virallinen julkaisu toteaa tästä mm. seuraavaa: ”Suomen sotilaspoliittiseen asemaan vaikuttaa hyvin ratkaisevasti Neuvostoliiton naapuruus sekä se, että maamme sijaitsee kahden suurvaltaliittoutuman, NATO:n ja Varsovan liiton välisellä raja-alueella ... Lyhimmät lentoreitit Yhdysvaltain sekä itärajamme takana olevien Neuvostoliiton luoteisosien tärkeimpien kohteiden välillä kulkevat samoin maamme ylitse ...” ”Ilmatilan loukkaukset saattaisivat tulla kysymykseen melkein koko ilma-alueellamme.”

”Pohjoiskalotin alueella on myös ilmastrategista merkitystä, koska kumpikin puoli on sijoittanut sinne varoitus-, valvonta- ja torjuntatehtäviin liittyviä laitteita ja tukikohtia. ... Suomen Lapin liityessä välittömästi tähän alueeseen sillä on huomattava strateginen merkitys myös Suomelle.”

Strategiset ongelmat

”Tärkeimmät strategiset ongelmamme ovat nimitäin seuraavat:

1. Ilmapuolustuskysymys (kauttakulkumahdollisuus — tekijän huom)
2. Etelä-Suomen puolustaminen (”ydinalueemme” — tekijän huom)
3. Lapin puolustaminen (suurvaltojen välisen rajan läheisyys — tekijän huom)”

Samassa julkaisussa todetaan myös Itämeren merkitys suurvaltastrategiassa ja Keski-Euroopan tilanteen heijastuminen tätä kautta Suomeen.

Suomen alueen käyttöarvo

Strategisessa tarkastelussa on otettava huomioon myös alueemme (ilmatila, aluevedet, maa-alue) soveltuvuus/tarpeellisuus suurvaltaliittoutumille. Tästä asiasta sanoo valtti Killinen mm: ”Sijainnista johtuvaa välinearvoa maallamme sen sijaan epäilemättä on. Sitä voitaisiin käyttää eteen työnnettujen ohjus- ja lentotukikohtien sekä ilmavalvonnan alueena.”

Eräässä toisessa arvioissa todetaan mm että: ”... ilmavoimien käyttöä ajatellen erityisesti Ruotsin

ja Suomen alueet ovat houkuttelevia ilmavoimien tukialueita Itämeren etelä- ja itärantaa jompaan kumpaan suuntaan hyökkävälle sotavoimalle.” Suomen valtialueen loukkaaminen — erityisesti kriisi-aikana — saattaisi johtua joko pakkotilanteesta, erehdyksestä tai harkituista sotilaallisista ja poliittisistä syistä. Maanpuolustuksellinen valmiutemme ratkaisee, millaiseen tilanteeseen loukkaus maamme johtaisi ja mikä olisi ”kolmannen osapuolen” reaktio.

Edellä esitetyt tekijät osoittavat suurvaltastrategian hallitsevan vaikutuksen Suomen strategiseen asemaan. Totuus on, että ”kriisitilanteissa ovat sotilasmaantieteelliset tosiasiat aina merkinneet enemmän kuin rauhan aikana tehdyt sopimukset ja puolueettomien oikeudet.”

Läpi vai ympäri?

Tämän pohjalta Suomen maanpuolustukselle asetettava turvallisuuspoliittinen vaatimus edellyttää sellaista laadullista ja määrällistä suorituskykyä, että maamme alueen kiertäminen on kannattavampaa kuin yrittäminen sen hyväksi käyttämiseksi. Maanpuolustuksen ryhmitäminen on periaatteessa mahdollistettava toimintavalmius joka suuntaan, mutta edellä esitetyt strategiset tekijät osoittavat selvät painopistesuunnat.

SOPIMUKSET

Suomen turvallisuuspolitiikkaan vaikuttavat olennaisesti solmimamme valtiosopimukset. Tässä yhteydessä tarkastellaan Pariisin rauhansopimuksen, Suomen ja Neuvostoliiton ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen sekä Ahvenanmaan demilitarisointisopimuksen vaikutusta Suomen maanpuolustukselle asetettaviin vaatimuksiin. Mukaan on otettu lisäksi Pariisin rauhansopimuksen ohjuslausuulin tulkinta, koska se valottaa mielenkiintoisella tavalla Suomen ilmapuolustuskysymyksen liittymistä koko turvallisuusongelmaamme.

Rauhansopimus ja ohjuslausuulin tulkinta

Pariisin rauhansopimuksen määrälliset ja laadulliset rajoitukset sotavoimien osalta ovat yleisesti tunnetut, eikä niitä ole siis syytä tässä toistaa. Huomiota sen sijaan kannattaa kiinnittää 1960-luvun alkupuolella saatuun rauhansopimuksen tulkintaan, joka mahdollisti puolustuksellisten ohjusaseiden hankkimisen maahamme. Tätä kysymystä on käsitellyt mm suurlähettiläs Max Jakobson teoksessaan maamme puolueettomuuspolitiikasta. Hänen mielestään ilmatila muodostaa Suomen puolustuksen ratkaisevan kysymyksen. Hän ei usko, että idän ja lännen välisessä kriisissä Euroopan alueella kumpikaan puoli saattaisi yrittää suurien maavoimien siirtoa Suomen alueen kautta, mutta ilmatilaa saattaisiin kyllä todennäköisesti loukata. Hän toteaa, että mm Berliinin kriisin aikoihin Suomi olisi ollut kykenemätön estämään ilmatilansa loukkaamisen rankaisematta. Täten ohjuslausuulin tulkinta ei ollut yksinomaan sotilaallinen, vaan myös poliittinen kysymys.

Ohjusten hankkimisen tultua hyväksytyksi sillä oli arvokas poliittinen merkitys luottamuksen osoituksena Suomen puolueettomuuspolitiikalle. Samalla se käänsi huomion puolustusvoimien asemaan puolueettomuuspolitiikan olennaisena osana.

YYA-sopimus

Suomen ja Neuvostoliiton välinen yya-sopimus ei ole sotilasliittosopimus. Presidentti Kekkonen on lausunut, että yya-sopimus eroaa varsinaisesta sotilasliittosopimuksesta siinä, että sotilaallinen yhteistyö rajoittuu Suomen alueeseen, se on toissijainen eikä synny automaattisesti. — Siitä on edelleen todettu, että se on ”tyypillinen esimerkki ns anticipandovarauksesta, jolla suurvalta pyrkii etukäteen varmistautumaan siitä, että naapurivaltion alue ei voi joutua kyseisen suurvallan mahdollisen vastustajan käyttöön.”

YYA-sopimus sinänsä ei aseta maanpuolustuksemme mitään muita velvoitteita kuin mitä Suomella itsenäisenä ja puolueettomuuspolitiikkaa noudattavana valtiona jo on luonnostaan. Sopimuksen turvallisuuspoliittinen merkitys on siinä, että sen kautta korostuu puolustusvoimiemme osuus Suomen puolueettomuusaseman säilyttämisessä.

Ahvenanmaa

Ahvenanmaan demilitarisointi ei tarkoita sitä, etteivätkö esim. ilmapuolustuksen valvonta- ja puolustusvelvollisuudet ulottuisi tähän Suomen valtioalueen osaan. Demilitarisointi, joka mm estää ilma-valvontatutkien sijoittamisen Ahvenanmaalle, heikentää puolustusmahdollisuuksiamme siellä. Toisaalta jo vanha Kansainliiton aikainen sopimus edellyttää Suomen ryhtyvän alueella ”tarpeellisiin toimenpiteisiin hyökkääjän pysäyttämiseksi tai torjumiseksi.”

Johtopäätös

Solmimiemme sopimusten pohjalta Suomen turvallisuuspolitiikka asettaa maanpuolustukselle mm seuraavia vaatimuksia:

- Suomen on rauhan aikana selvittävä maanpuolustusongelmistaan tiettyjen määrä- ja laaturajoitusten alaisena;
- maanpuolustus on hoidettava niin, että Suomen hoitaessa omat turvallisuustoimenpiteensä myös Neuvostoliiton turvallisuusintressit tulevat hoidetuiksi tällä suunnalla suomalaisten omin voimin; mutta samalla on huolehdittava siitä, että
- muut ulkopuoliset valtiot uskovat, ettei Suomi kriisi- tai sota-aikanakaan automaattisesti kyt-

Mikkelissä pitää talvilomailijakin ”päämajaa”

Mars. Joukolla mukaan.
Marskin maineikkaisiin
maisemiin.

Mikkeli
— on perinteitä

keydy Varsovan liiton puolustusjärjestelmään (vielä vähemmän hyökkäyksen tukialueena) tällä suunnalla; edellä mainitulla seikalla on erityinen merkitys nimenomaan Ruotsin turvallisuuspoliittiselle päätöksenteolle;

- Ahvenanmaan ilmatilan valvonnasta ja puolustuksesta huolehditaan vaikeuksista huolimatta.

Turvallisuuspoliittinen vaatimus

Suomen turvallisuuspolitiikan perimmäinen tarkoitus on pitää noudatetun aseellisen puolueettomuuspolitiikan avulla maamme irti sodasta kaikissa olosuhteissa. Eräs väline tämän päämäärän saavuttamiseksi ovat puolustusvoimat. Niitä edellytetään, että ne

- rauhan aikana kykenevät estämään maamme alueen käyttämisen puolueettomuutta vaarantaviin tarkoituksiin,
- kriisiaikana lisäävät poliittisen johdon toimintavaihtoehtoja ja
- kykenevät ehkäisemään (mieluummin pelkällä olemassaolollaan) maattamme vastaan suunnitellun (kaappaus)hyökkäyksen sekä
- tarpeen vaatiessa — torjumaan Suomeen suuntautuvan hyökkäyksen.

Johtopäätös

Suomen turvallisuuspolitiikka vaatii maanpuolustukselta, että tämä olemassaolollaan ja toimenpiteillään vähentää konfliktialttiutta omalla alueellaan ja lieventää täten jännitystä koko Fenno-Skandiassa.

Tämä edellyttäisi osittain lähes täydellistä sodanajan valmiutta sekä määrällisesti että laadullisesti; liikekannallepanon tulisi eräiden joukkojen kohdalla merkitä vain tilanteen vaatimia ryhmittymuutoksia.

Puolueettomuuspoliittinen vaatimus

Suomen puolueettomuuspolitiikan arvo ilmenee siinä luottamusasteessa, jonka ulkopuoliset sille antavat. Tuon luottamuksen hankkiminen, säilyttäminen ja lisääminen on ulkopoliittikkamme päätehtävä. Tehtävän suorittamiseksi eivät käytettävissä olevat keinot ole kovin moninaiset ja ne kuuluvat lähinnä ulkopoliitiikan alaan.

Aluevalvonta

Puolustusvoimain osuudesta aluevalvontaan todetaan puolustusvoimain komentajan päiväkäskyssä 4. kesäkuuta 1968 seuraavaa: "Maamme alueen ja ilmatilan valvonta, alueloukkausten estäminen tai loukkaajan tunnistaminen lienevät konkreettisin esimerkki sellaisesta puolustusvoimain toiminnan osasta, jota puolueettomuuspolitiikkamme välttämättä tarvitsee tuekseen jo rauhan aikana."

Johtopäätös

Suomen puolueettomuuspolitiikka vaatii maanpuolustukselta, että se omalta osaltaan vahvistaa ulkopuolisten luottamusta maamme haluun ja kykyyn

säilyttää puolueettomuutemme kaikissa olosuhteissa, — koska pikkuvaltion puolueettomuuspoliittiset keinot ovat aina niukat, sen kannattaa pyrkiä täysipainoisesti kehittämään kaikkia toimintavapauttaan lisääviä tekijöitä, myös maanpuolustustaan. Maanpuolustuksen omaksi tehtäväksi jää huolehtia siitä, että annetun päämäärän saavuttamiseksi valitut keinot eivät aiheuta minkäänlaista poliittista, sotilaalista tai teknistä riippuvuutta, eivätkä ole provokatiivisia minkään Pohjois-Euroopan sotilaspoliittisesta tilanteesta kiinnostuneen kannalta. Mahdollisimman suuri omavaraisuus tietysti auttaisi tämän päämäärän saavuttamisessa. Niiden aktiivisten maanpuolustuksellisten toimenpiteiden, joihin eri tilanteissa ryhdytään, tulee ehdottomasti olla sopusoinnussa yleisen puolueettomuuslinjan kanssa.

Vaikka Suomen maanpuolustuksen katsotaankin parhaiten täyttäneen tehtävänsä silloin, kun se eräänä turvallisuuspolitiikan osatekijänä pelkällä olemassaolollaan on estänyt maattamme joutumasta aseelliseen konfliktiin, on silti valmistauduttava pahimmankin varalle maanpuolustuksen kaikilla sektoreilla.

Puolustusvalmiuden kehittämisen vaatimat kustannukset aiheuttavat sen, että pikkuvaltion on tehtävä taloudellisesti saavutettavissa oleva kompromissi tavoitteidensa ja mahdollisuuksiensa välillä.

Maanpuolustuksellinen suunnittelutyö edellyttää kaikenasteisten uhkatilojen varalle valmistautumista. Valtakunnan johdon tehtäväksi jää määrittää eri valmistautumistehtävien keskinäinen tärkeysjärjestys, jonka perusteella maanpuolustuksen kehittämissuunnitelmat voidaan laatia. Kriisiajan talouspolitiikalle on luotava edellytykset mm. pitkän tähtäyksen suunnitelmiin omavaraisuusasteesta, varmuusvarastoista jne.

YHDISTELMÄ

Tässä tutkielmassa tarkasteltujen seikkojen perusteella on kirjoittaja arvellut voivansa osoittaa eräitä turvallisuuspoliittisia vaatimuksia, jotka voidaan kohdistaa Suomen kaltaisen, puolueettomuuspolitiikkaa noudattavan valtion maanpuolustukselle. Näiden vaatimusten pohjalta voidaan määritellä maanpuolustuksen osuus Suomen turvallisuuspoli-

OY TAMPELLA AB

Eklöfin Tehtaat

Porvoo

tiikassa. Tärkeimmiksi todettiin seuraavat vaatimukset:

- valtioaluetta on jatkuvasti valvottava, jotta suvereenille ja puolueettomuuteen pyrkivälle valtiolle kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet voidaan hoitaa;
- maanpuolustuksen valmiuden on oltava sellainen, että se vastaa muiden eurooppalaisten pikkuvaltioiden ratkaisuja olosuhteisiimme sovellettuina; tämä siksi, että Suomi samaistettaisiin pitemmän puolueettomuusperinteen omaavien ryhmään;
- maanpuolustuksellisten periaatteiden ja kehittämissuunnitelmien tulee olla sen laatuista, että ne ovat sopusoinnussa turvallisuuspolitiikan päämäärien kanssa; yhtä hyvin ulkoisten odotusten kuin sisäisten vaatimustenkin suhteen;
- maanpuolustuksen on kyettävä kohtuullisten vaatimusten puitteissa tekemään valtioalueemme väärinkäyttö kannattamattomammaksi kuin sen kiertäminen;
- maanpuolustuksen on oltava sellainen, että Suomi kykenee omin voimin selviämään puolueettomuuden suojaamiseen ja valtioalueen puolustamiseen liittyvistä tehtävistä, sopimuksellisista velvoitteistaan ja säilyttämään täten puolueettomuutensa kriisiaikanakin;
- maanpuolustuksen on vähennettävä laadullisella ja määrällisellä olemassaolollaan sekä aktiivisilla toimenpiteillään paikallista ja alueellista konfliktialttiutta;
- maanpuolustuksen on osaltaan vahvistettava ulospäin annettavaksi tarkoitettua kuvaa riippumattomuudestamme sekä halustamme ja kyvystämme puolustaa sitä; tätä varten sen on osittain oltava jo rauhanaikana lähes sodan ajan valmiudessa;
- Suomen on kyettävä taistelemaan asevoimin tarpeen vaatiessa lähinnä kaappaushyökkäyksen torjuntaan valmistautuen, mutta jokaisen mahdollisen torjuntatehtävän huomioonottaen.

Kansainvälisen politiikan "kaikkien taistelussa kaikkia vastaan on pienten valtioiden toimintavapaus rajoitettu. Olosuhteita ja tapahtumia on tarkasteltava viileän intohimottomasti, paremminkin realismin

kuin idealismin pohjalta lähtien. Turvallisuuspolitiikkaansa suunnitellessaan pikkuvaltion on muistettava että suurvallat eivät tee "hyviä" tai "pahoja" tekoja: ne toteuttavat vain omia intressejään. Eli niin kuin Bismarck sanoi: "Suurvallalla ei ole ystäviä, vain liittolaisia" — ja ne se valitsee itse, tilanteen mukaan.

Edellä oleva ei merkitse sitä, etteikö pikkuvaltion kannattaisi viimeiseen saakka pyrkiä nojautumaan oikeudellisiin periaatteisiin omassa turvallisuuspolitiikassaan, mutta sen on muistettava, että suurvaltojen intressit saattavat muuttua ja niiden keskinäinen "etupiirijako" vaihdella. Silti ei saa unohtaa, että historiallisillakin seikoilla on oma merkityksensä poliittisessa ajattelussa.

Tässä esityksessä on useissa yhteyksissä todettu puolueettomuuteen pyrkivän pikkuvaltion maanpuolustuksen "poliittinen" luonne. Tällä on tarkoitettu sitä, että siinä heijastuu valtion pyrkimysten suunta ja vakavuus, todellisuudentaju tai virhepäätelmät. On voitu todeta, että turvallisuuspoliittiset tekijät asettavat runsaasti erilaisia vaatimuksia puolueettoman pikkuvaltion maanpuolustukselle, vaatimuksia, jotka ovat joskus keskenään ristiriidassa ja useimmiten vaikeasti — tai ainakin kalliisti — täytettävissä. Vaatimusten vaikeus ei saa kuitenkaan johtaa toivotomuuteen. Niiden tunteminen ja tunnustaminen tekee mahdolliseksi jatkaa vakavaa työtä erään turvallisuuspolitiikkamme välineen kehittämiseksi, erään niistä harvoista asemaamme vaikuttavista tekijöistä, joihin voimme omilla toimenpiteillämme vaikuttaa.

KIRJALLISUUTTA:

- CASTREN, ERIK The present law of war and neutrality Helsinki 1954
FRIE, DANIEL Neutralität — Ideal oder Kalkül Frauenfeld 1967
HYVÄRINEN, RISTO Puolueettomien valtioiden turvallisuusongelma (Tiede ja Ase n:o 23)
JAKOBSON, MAX Finnish Neutrality, London 1968
KILLINEN, KULLERVO Puolueettomuuden miekka Porvoo 1964
KURZ, HANS Bewaffnete Neutralität, Frauenfeld 1967
KRIVINYI, NIKOLAUS Kriegsvölkerrecht für die Truppe (Truppendienst 3/1965)
Maanpuolustuksen perusteet/PE/1968

ETELÄ-SUOMEN SANOMAT

— riippumaton
lahtelainen

160.000 lukijaa

kaukas

MAANPUOLUSTUKSEN SIVIILISEKTORI

Majuri T Merjola

Maanpuolustus koostuu valtioneuvoston eri ministeriöiden johtamista siviiliviranomaisten maanpuolustustoimenpiteistä eli siviilipuolustuksesta ja puolustusvoimain komentajan johtamista sotilaallisista maanpuolustustoimenpiteistä. Siviiliviranomaisten hoidettaviksi kuuluvat hallinnolliset, taloudelliset ja henkiset maanpuolustustoimenpiteet sekä väestönsuojelu.

Siviilipuolustuksen ylimmän johdon organisaatio on käytännössä muodostunut sellaiseksi, että tasavallan presidentillä on ylin johto, toimenpiteiden käytännöllisen johtamisen kuuluessa lähinnä pääministerille. Jokaisen ministeriön tulisi hoitaa siviilipuolustukseen kuuluvia maanpuolustustehtäviä oman toimialansa osalta.

Tämä organisaatio ei toistaiseksi kuvastu voimassa olevasta lainsäädännöstämme. Valtioneuvostoa ja sen ministeriöitä koskevissa säännöksissä on vain niukasti mainintoja maanpuolustuksellisista tehtävistä.

HALLINNOLLINEN MAANPUOLUSTUS

Hallintoon luetaan kuuluvaksi kaikki se eriasteisten viranomaisten toiminta, joka ei ole lainsäädäntöä eikä oikeudenkäyttöä. Hallinnon käsite on näin ollen niin laaja, että sen kriisi- ja sodanajan järjestelyä käsitellään tässä pääpiirtein vain eräiltä tärkeimmiltä osiltaan. Nämä ovat siviilihallinnon yleisjärjestely, poliisitoimen, lääkintähuollon ja valtakunnallisen viestitoiminnan sekä tieteellisen tutkimustoiminnan järjestelyt.

Hallinnon yleisjärjestelyt tulisi suorittaa siten, että siirtyminen normaaliajan hallinnosta kriisi- ja sodanajan hallintoon voitaisiin suorittaa mahdollisimman vähäisin organisaatiomuutoksin, joustavasti ja huomaamattomastikin sekä yleensä ilman aikaaviepiä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä. Poikkeuksellisen ajan vaatimat erityissäännökset tulisi jo rauhan aikana sisällyttää ko hallinnonalaa koskevaan lakiin tai asetukseen. Hallintohenkilöstön kouluttamisesta poikkeuksellisen ajan hallintotehtäviin on kunkin hallinnonalan huolehdittava itse. Maanpuolustuskursit pyrkivät osaltaan auttamaan tätä koulutustehtävää.

Sotatilalain nojalla v. 1939 annettu asetus läänin- ja poliisihallinnosta poikkeuksellisissa oloissa edellyttää, että valtioneuvosto sota-aikana määrää sotatoimien kannalta tärkeät osat valtakunnasta sotilashallintoalueiksi. Vastuu yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta näillä alueilla kuuluu sotilasjohtolle, joka myös saa käskyvallan tällä alueella toimiviin poliisiviranomaisiin. Muulla alueella poliisi toimii edelleenkin sisäasiainministeriön alaisena samas-

sa organsaatiossa kuin rauhan aikanakin, mutta tunnustavasti vahvennettuna erityisesti järjestyspoliisin ja liikkuvan poliisin osalta. Suojelupoliisilla on sodan aikana päävastuu turvallisuuspalveluksesta myös sotilashallintoalueen evakuoimattomalla osalla.

Teollisuuslaitokset varautuvat yleensä itse alueensa vartiointiin toimintansa turvaamiseksi. Osalle teollisuuslaitosten vartiointihenkilökunnasta on jo normaaliaikana hankittu rajoitetut poliisivaltuudet. Tämä toiminta tulee ilmeisesti kriisi- ja sota-aikana huomattavasti laajenemaan.

Poikkeusalojen lääkintähuollon valmisteluja johtaa valtakunnan lääkintäpäällikkö apunaan lääkintähuollon neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa on edustettuna lääkintöhallitus, puolustuslaitos, sisäasiainministeriön väestönsuojeluosasto, Suomen Punainen Risti, Suomen Kunnallisliitto, Suomen Kaupunkiliitto, Sairaaliitto ja Puolustustaloudellinen suunnittelukunta. Sairaanhoidosta poikkeuksellisissakin oloissa vastaa maan sairaalalaitos huomattavasti laajennettuna ja yhteisen johdon alaisena.

Valtakunnallisen viestitoiminnan ja tietoliikenteen kehittämistä ohjaamaan on asetettu liikenneministeriön alainen viestialan neuvottelukunta. Sen puheenjohtajana on pääesikunnan viestitarkastaja ja jäsenet edustavat posti- ja lennätinlaitosta, yleistä puhelin-toimintaa harjoittavia laitoksia (yksi), Yleisradiota, sisäasiainministeriön väestönsuojeluasiainosastoa sekä viestialan yleistä asiantuntemusta. Valtakunnallisen viestitoiminnan sodanajan organisaatio muodostuu enemmän sotilasjohtoiseksi kuin useimpien muiden alojen. Valtakunnan viestipäällikkö on samalla puolustusvoimien viestipäällikkö. Sotilaallistaminen on samalla koordinoiva toimenpide hajanaisten siviiliyhteisöjen toiminnan yhtenäistämiseksi.

Puolustusministeriön alaisena toimii Maanpuolustuksen tieteellinen neuvottelukunta (Matine) maanpuolustukseen liittyvään tieteellisen tutkimustoiminnan ohjaamiseksi ja edistämiseksi sekä yhteistoiminnan järjestämiseksi korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten välillä. Matinen tehtäviin kuuluvat mm valmistelut maanpuolustusta koskevan tieteellisen tutkimuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi poikkeuksellisissa oloissa sekä huolehtiminen valtakunnassa olevien tutkimus- ja kokeilutoimintaan soveltuviin henkisten ja aineellisten voimavarojen luetteloinnista.

TALOUDELLINEN MAANPUOLUSTUS

Maanpuolustustoimenpiteiden päämääränä on talouselämän eri aloilla väestön toimeentulon, välttämättömän talouselämän jatkumisen ja maan talou-

dellisen puolustusvalmiuden turvaaminen. Toimenpiteisiin kuuluvat mm maatalous- ja teollisuustuotannon, rakennustoiminnan, voimatalouden ja polttoainehuollon, ulkomaankaupan, kuljetusten ja työvoiman järjestelyt, tarvittavan säännöstelytalouden toteuttaminen sekä poikkeuksellisten olojen vaatiman rahoituksen järjestäminen.

Taloudellisen maanpuolustuksen valmisteluja varten valtioneuvosto asetti v 1955 Puolustustaloudellisen suunnittelukunnan (PTS), joka on kauppa- ja teollisuusministeriön alainen. PTS:lle kuuluvat ne taloudellisen maanpuolustuksen selvittely-, suunnittelu- ja järjestelytoimenpiteet, joita ei ole annettu muun viranomaisen tehtäväksi. PTS tekee esityksensä suoraan sille ministeriölle, jolle asia kuuluu. PTS on ministeriöiden yhteinen suunnitteluelin, jolla ei ole toimeenpanovaltaa. PTS:n päätehtäviin kuuluvat aloitteet materiaalisen puolustusvalmiuden kohottamiseksi ja organisatoriset valmistelut talouselämän liikkannallepanoa varten.

Kriisiajan organisaatioiden toimintaan saattaminen edellyttää, että valtioneuvostolle on annettu valtalain, säännöstelyvaltuuslain tai muun vastaavan lain nojalla riittävät valtuudet ryhtyä toimenpiteisiin. Sotatilalaki mahdollistaa säännöstelyn, mutta ei virkamiesjärjestelyjä.

Taloudelliseen maanpuolustukseen liittyvän tieteellisen tutkimustyön osalta PTS toimii kiinteässä yhteistyössä puolustusministeriön alaisen Maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan (Matine) kanssa. PTS:n edustaja on Matinen lisäjäseneä. Matinen puolustustaloudellisen jaoston tehtäviin kuuluvat toimenpiteet talouselämän tutkimustoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi kriisiaikana sekä korvikeaineiden ja kotimaisten, rauhanaikana kannattamattomien raaka-aineiden tuotannon aloittamiseksi tarvittavien tutkimusten käynnistäminen.

HENKINEN MAANPUOLUSTUS

Henkinen maanpuolustus tarkoittaa niitä toimenpiteitä, joihin valtakunnan johto ryhtyy kriisin tai sodan aikana kansan puolustustahdon ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Näitä toimenpiteitä suunnittelemaan ja valmistelemaan on asetettu puolustusministeriön alainen Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta. Suunnittelukunnalla on päätoiminen pääsihteeri puolustusministeriössä.

Poikkeuksellisena aikana tapahtuvan toiminnan suunnittelun ja valmistelun lisäksi suunnittelukunta seuraa yleistä mielipiteen muodostusta rauhan aikana, osallistuu maanpuolustuksesta ja turvallisuudesta käytävään keskusteluun sekä jakaa toimialaansa kuuluvaa informaatiota.

Kriisiaikana henkisen maanpuolustuksen alaan kuuluvaa valtakunnallista toimintaa johtaa pääministerin alainen valtakunnan tiedotuspäällikkö. Hänen apunaan toimivat henkisen maanpuolustuksen neuvottelukunta, jonka puheenjohtajana tiedotuspäällik-

kö itse toimii, sekä varsinaisena työelimenä valtakunnan tiedotuskeskus (VTK).

VÄESTÖNSUOJELU

Väestönsuojelun tarkoituksena on väestön- ja omaisuuden turvaaminen sodan ja siihen verrattavien olosuhteiden aiheuttamilta tuhoilta sekä niiden vahinkojen rajoittaminen ja niiden seurausten lieventäminen. Väestönsuojelulain mukaan jokainen 16, mutta ei 65 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen on velvollinen suorittamaan väestönsuojelutehtäviä, joihin hän ruumiinvoimansa ja terveydentilansa huomioon ottaen kykenee.

Lain mukaan valtio huolehtii paikallista yleisemmistä väestönsuojelutoimenpiteistä, ja kunta alueellaan sen asukkaita varten yhteisesti tarvittavista suojelutoimenpiteistä. Yhteisöt ja yksityiset ovat velvolliset huolehtimaan palveluksessaan oleviin henkilöihin työpaikalla kohdistuvasta sekä omaisuutensa suojelusta.

Väestönsuojelun ylin johto ja valvonta kuuluu sisäasiainministeriölle, jossa tehtävästä huolehtii väestönsuojeluasiainosasto. Ministeriön apuna on yhteiskuntaelämän eri alojen edustajista (puolustuslaitos ml) kokoonpantu väestönsuojeluneuvottelukunta. Väestönsuojelutoimintaa länissä johtaa lääninhallitus, esittelijänä väestönsuojelutarkastaja, ja kunnassa väestönsuojelulautakunta apunaan kunnan väestönsuojelupäällikkö.

Väestönsuojelukoulutusta annetaan Valtion väestönsuojelukoulussa ja Suomen Väestönsuojelujärjestön koulussa sekä Suomen Punaisen Ristin järjestämällä ensiapukursseilla.

Väestönsuojelu pyrkii päämääriinsä ns suojelukeinojensa avulla, joista tärkeimpiä ovat valvonta- ja hälytystoiminta, suojautuminen, evakuointi sekä ensiapu-, palontorjunta-, pelastus- ja muu avustustoiminta.

Lähteet:

Tietoja maanpuolustuksesta, 1969

Taskutietoa maanpuolustuksesta 1970

Kenttäohjesääntö, yleinen osa 1971 (luonnos)

WHITE LADY

Mannerheimintie 93

Hovimest. puh. 41 35 62

Avoinna arkisin klo 11.00—16.00

Tilauksesta muinakin aikoina

We know how.

Nykyaikaisella telakalla tietokone tekee monia asioita. Luonnollisesti. Mutta tärkein on ihminen ja hänen ammattitaitonsa. Laivan rakentamiseen ihmisiä tarvitaan tuhansia. Suunnittelijoita, piirtäjiä, insinöörejä, hitsareita, hallintomiehiä, levyseppiä, ATK-miehiä... Perusteellisen tutkimuksen, suunnittelun ja näiden ammattimiesten yhteistyön tuloksena syntyvät huippuluokan erikoisalukset. We know how.

Valmistusohjelmamme: risteilyalukset, kontainerlaivat, ro/ro-alukset, kuivalastialukset, auto-matkustajalautat, jäähdytysalukset, kaapelilaivat, jäänmurtaajat, tykkiveneet.

WARTSILA

TURUN TELAKKA TELEX 62145 HELSINGIN TELAKKA TELEX 121246

KYMMENEN VUOTTA SUOMALAISTA YK:N RAUHANTURVATOIMINTAA KASHMIRISSA

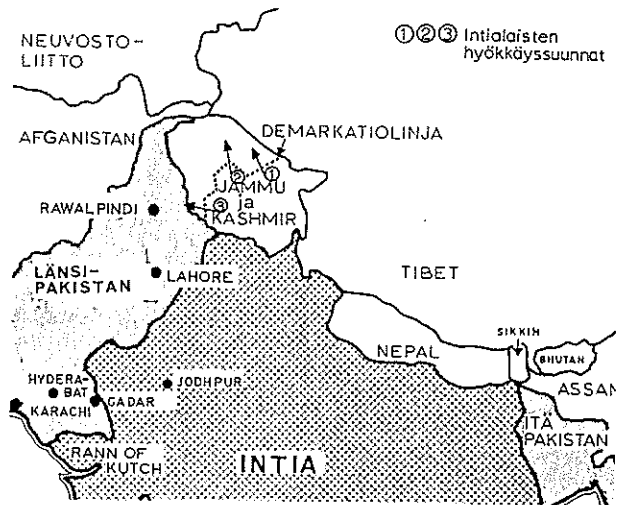
Onko asiassa lainkaan edistytty, vai jatkuvatko samat riidat yhä edelleen?

Everstiluutnantti A A Salin

Lokakuun 6 päivänä tuli kymmenen vuotta täyteen siitä kun suomalaisten panos Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvaamistoiminnassa Kashmirissa alkoi. Onko Kashmirin kysymys tämän rauhanturvaamistoiminnan kautta lainkaan selvinnyt, vai ollaanko edelleenkin tilanteen nollapisteessä?

Suomalaisten mukaantulo UNMOGIP:iin eli Yhdistyneiden Kansakuntien sotilastarkkailijakuntaan Intiassa ja Pakistanissa (United Nations Military Observer Group in India and Pakistan) johtui ainakin osittain siitä, että vuodesta 1947 saakka kiistanalaisena ollut Kashmirin tilanne oli kesällä 1961 kiristymään päin ja YK piti parempana lisätä tarkkailijakuntansa määrää. Tällöin tulivat kuvaan mukaan Suomi ja Uruguay uusina maina lähettäen edustajikseen edellisestä 2 ja jälkimmäisestä 1 upseerin ja Italia sekä Norja lisäsivät jo paikallaollutta edustustaan kumpikin kahdella upseerilla. Itä-Pakistanin tapausten kuohuttaessa mieliä nyt niin Aasiassa kuin muuallakin on lehdissä näkynyt jälleen tietoja tai oikeammin arveluja siitä, että UNMOGIP:in tarkkailijakuntaa olisi taas lisättävä, kun arvelaan Itä-Pakistanin tapahtumien mahdollisesti heijastuvan myös Kashmirin tilanteeseen. UNMOGIP, joka vuodesta 1949 lähtien on toiminut Himalajan rinteillä, on alkuvahvuudestaan lähtien pysynyt tasaisen vahvana — 40 kahden puolen — paitsi kriisiä syksyllä 1965, jolloin sen normaalivahvuus nousi yli kaksinkertaiseksi. Onko se sitten pystynyt lainkaan selvittämään tilannetta, onko päästy askeltakaan lähemmäksi rauhaa?

Kysymys on tarkoituksellisesti asetettu siten, että se vihjaa toimintaan, joka ei ole oikein rauhanturvaajien toimialaa. Mikään YK:n asettama rauhanturvaamisorgaani en nimittäin tavoittelekaan tuloksia varsinaisesti rauhanneuvotteluissa, vaan kokonaan muualla. Niiden tehtävänä on tavalla tai toisella aikaansaadun tulen-lopettamisen, aselevon tai eri asteisen rauhan tilan ylläpitäminen (peace-keeping), ei rauhan tekeminen (peace-making). Kysymyksellä on silti mielekkyytensä, sillä jokaisella YK:n jäsenvaltiolla tulee olla oikeutensa tarkistaa, onko mikä tahansa YK:n organisaatioista yhä edelleen sen mielestä tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen, sillä kaikki nämä toiminnat vaativat työnsä tueksi rahaa ja rahansaamisesta taas vastaavat jäsenvaltiot omilla panoksillaan. Kysymyksen voisi siis meidän kannal-

tamme katsoen ehkä muotoilla kuulumaan: onko UNMOGIP saanut näinä kymmenenä vuotena, jotka Suomikin on ollut mukana, mitään aikaan, vai onko se polkenut paikoillaan?

Vastaus tähän yksinkertaiseen ja konkreettiseen kysymykseen on helppo antaa. Se kuuluu: Kyllä! Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö UNMOGIP olisi ollut tarpeellinen ja olisi yhä tälläkin hetkellä maailmantilanteelle välttämätön. Vuoden 1965 riitaisuudet Intian ja Pakistanin välillä osoittivat selvästi, ettei Kashmirin kysymys ollut suinkaan "selvinnyt itsestään" ja joka vuosi sattuu aina jotakin, joka todistaa tarkkailijoiden paikallaolon välttämättömyyden.

Kun Suomi 10 vuotta sitten tuli tähän toimintaan mukaan oli UNMOGIP:in vahvuus kuten edellä on jo todettu "normaalisti" noin 40 sotilastarkkailijaa ja puolentoistakymmentä siviilivirkailijaa. Tätä joukkoa johti silloin ja johti vielä v 1965 asti alusta lähtien pääsotilastarkkailijana ollut, australialainen kenrli Robert Nimmo ja hänen joukkonsa koostui kaikkiaan 16 eri maan edustajista. Suomesta oli kaksi ja kahtena tämä luku pysyi aina v 1965 asti, jolloin se tilapäisesti muutamaksi kuukaudeksi nousi 12 pudoten sitten ns Tashkentin sopimuksen tultua voimaan kolmeksi, mitä se yhä edelleenkin on. Ensimmäisinä "Himalajan kävijöinä" olivat silloiset

maj A A Salin ja kaptl/komkapt E Wihtol ja tähän mennessä, jolloin tehtävissä ovat kapt Matti O Tiainen, ltn E Heikkinen ja kapt K O V Manninen, on yhteensä 35 suomalaista upseeria tallannut Kashmirin jyrkkiä vuoristopolkuja tarkastusmatkoillaan tai istunut tarkkailemassa tilannetta joltakin vuorenhuipulta. Miksi ja minkälaisin tuloksien?

Kysymyksen alkuosaan vastatakseni on taas ker-
ran palattava koko kriisin alkulähteille. Eli tilanteeseen Intian niemimaalla jo 1930-luvun puolivälissä. Ristiriidat Intian satamiljoonaisten muslimi- ja hinduryhmien kesken olivat olemassa jo silloin ja 2. maailmansodan jälkeinen Intian itsenäistyminen ja jakautuminen nykyisiin Intiaan ja Pakistaniin ei siis ollut mikään uusi asia. Ristiriitoja ei oltu voitu milloinkaan todella yrittää sovittaa, sillä tärkein edellytys — itsenäisyys — puuttui aina vuoteen 1947 saakka. Kun itsenäisyys sitten oli vihdoinkin saavutettu, merkitsi se samalla Intian lukemattomien suurten ja pienten kansojen eroamista toisistaan ja taas uutta liittymistä yhteen. Yhteen liittymisen tapahtui meistä niin kovin löyhiltä tuntuvien perusteiden — tavallisin tekijä oli uskonto — mutta heille se tuohon sekavaan aikaan oli ja on yhä edelleenkin väkevin koossa pitävä voima. Näin siitäkkin huolimatta, että otetaan huomioon nykyhetken ristiriidat Itä-Pakistanin ja sen "emävaltion" Länsi-Pakistanin välillä.

Jakautuminen uusiin valtioihin tapahtui yleensä enemmän tai vähemmän rauhallisina menoin, mutta eräissä tapauksissa tilanne kiristyi aina selvän sodan asteelle. Näin kävi mm Kashmirissa, missä vv 1947—48 kaatui tai muutoin menetti henkensä satoja tuhansia molemmin puolin. Tätä sekasortoista tilannetta selvittelemään määrättiin ensin YK:n siviilikomissio eli välityselin UNCIP (United Nations Commission in India and Pakistan). Sen välityksellä onnistuttiin aikaan saamaan aselepo (tai oikeammin tuli-lakkaa sopimus), joka sitten v 1948 tarkistettiin ns Karachin sopimuksessa ja tämän sopimuksen ehtojen täyttämistä valvomaan määrättiin 1. 1. 1949 YK:n sotilastarkkailijakunta UNMOGIP. Sen tehtävä on ikävä kyllä vielä kesken!

UNMOGIP peri paikan UNCIP:iltä ja asettui vähin äänin kuvioihinsa ja vuosien kuluessa valvoi, ettei kumpikaan täysissä aseissa "seisova" riitapuoli rakentanut divisioonilleen lisää linnoituslaitteita tai uusia hyökkäysteitä "sammuttaen" aina silloin tällöin 800 km pitkällä tuli-lakkaa linjalla yritykset puhaltaa tämä vähemmän kunniasakas vastakkainolo todella reiluun sotaroihuun. Yrityksistä ei ollut puutetta, lopullisesta uskalluksesta sen sijaan ja tämä pienten välikohtausten värittävä "rauhantila" kesti aina v 1965 asti, jolloin yhtäkkiä pamahti. Ei yksinomaan Kashmirissa, vaan myös sen etelärajan tuntumassa, missä jaetussa Punjabin osavaltiossa Intia ja Pakistan löivät yhteen niin, että koko maailman oli taas kerran tultava väliin.

Tämä kriisi kulkee yleensä "22 vuorokauden sodan" nimellä ja se alkoi elokuun alussa 1965 noin

3000 kashmirilaisen vapaustaistelijan soluttautuessa Pakistanin suosiollisella myötävaikutuksella ns Azad Kashmirista (Vapaasta Kashmirista) Intiaan kuuluvaan Kashmirin osaan. Pääosa heistä joutui kiinni ennen kuin he ehtivät toimeenpanna mahdolliset tuholaietekonsa, mutta Intia esitti kuitenkin vastalauseensa Pakistanille, josta se vähän välitti katsoen kysymyksessä ilmeisesti olevan spontaanin vapaustaistelun. Tästä alkoi tapausten eskalaatio. 16. 8. ylitti intialaispataljoona tuli-lakkaa linjan valvonta-alueen pohjoiskoillisosassa lähellä Kargilia, sitten ylitti vielä 2 intialaisosastoa em linjan alueen luoteismutkassa Tithwal'issa ja lopuksi neljäs osasto alueen länsiosassa Bhimberin luona. Pakistanilaiset olivat alkuvaiheissa toimettomina ja niin pääsivät Bhimberin — Tithwalin joukot, yhteensä noin prikaatin verran väkeä, yhtymään ja muodostamaan itselleen "sillanpään" Urin ja Punch'in välillä. Sillanpää käsitti mm tärkeän Pir Banjalin vuoristoselänteen ja suurten joukkojen kulun mahdollistavan Haji Pir'in solan. Mikäli Pakistan — todennäköinen levottomuuksien aloittaja — nyt luotti YK:n väliintuloon jo tässä vaiheessa, pettyi se siinä pahasti ja sen strateginen alkutappio oli melkoinen. YK:n väliintulosta tuskin kuitenkaan oli — ei ainakaan yksinomaan — kysymys, vaan syynä toimettomuuteen oli ilmeisesti pakistanilaisten tekemä virheellinen tilanteen arvio, sillä heidän voimiensa ryhmitys osoitti selvästi sen, että he odottivat intialaisten hyökkäystä paljon etelämpää, heti Chenab-virran pohjoispuolelta. Heidän päävoimansa oli ryhmitetty Kashmirin alueen lounaisrajan tuntumaan Sialkot'in kaupungin ympärille (2 jv- ja 1 psdiv) ja jos intialaisten liike Bhimberistä olisi suuntautunut etelään olisi se voinut eristää pakistanilaiset niin pääkaupungistaan Rawalpindistä kuin selustayhteyksistäänkin.

Hyökkäys on paras puolustus Kauko-Idässäkin ja niin pakistanilaisetkin pääsivät vihdoinkin liikkeelle. He suuntasivat nyt päävoimiensa iskun kohden intialaisten sillanpään keskustaa ensitavoitteenaan Akhnur niminen pikkukaupunki, jonka tärkeiden muodosti Chenab-virran yli johtava silta. Päävoimien rungon muodosti em panssaridivisioona, jolla oli "Patton"- ja "M-48"-kalusto. Intialaiset syyllistyivät nyt puolestaan väärään tilanteen arvioon hekin luullen pakistanilaisten pyrkivän katkaisemaan Jammusta ainoan pohjoiseen johtavan tien, jolloin Pohjois-Kashmirissa olevat 4 intialaisdivisioonaa olisi jäänyt ilman huoltotietä. Tämä ei suinkaan ollut pakistanilaisten ajatus, mutta sitäkin vastapuoli ei tiennyt.

Aikansa tilannetta harkittuaan päättivät intialaiset keventää sitä hyökkäämällä nyt vuorostaan he jonkun verran etelämpää. 6. 9. alkoi tämä "kevennys" ja tällä kertaa se suuntautui varsinaisen Intian puolelta valtakuntien virallisen rajan yli päätavoitteenaan Punjabin vanha pääkaupunki Lahore. Tähän hyökkäykseen eivät pakistanilaiset enää voineet vastata etelämpää tehtävällä kevennyksellä, vaan heidän oli vedettävä voimansa keskikaistaltaan taaksepäin, suunnata ne uudelleen ja käydä vastahyökkäykseen Lahoren ja Sialkot'in välissä. Näissä

sotatoimissa käytiin ensimmäinen suuri panssaritais-
telu sitten v 1945 aikojen. Pakistanilaiset "Pattonit"
ja M-48 vaunut iskivät yhteen intialaisten "Centurioi-
den" ja AXM-13 vaunujen kanssa sokeriruokokenttien
kaikki peittävässä pölypilvissä vaununajajien tuskin
nähdessä mitään eteensä ja vaunujen aina silloin
tällöin vajotessa savihautoihin ja kuivuneiden puro-
jen juoksuhiekkauomiin. Taistelua käytiin kunnes
kummankin osapuolen voimat ehtyivät. Tarkkoja
tappiolukuja ei ole esitetty, mutta ottaen huomioon
kummallekin maalle annetun ulkomaisen aseavun
ja mitä sodan jälkeen oli jällellä, lienee kummankin
puolen menetykset olleet noin 500 panssarivaunun
luokkaa eli yhteensä tuhatkunta panssarivaunua.
Melkoinen määrä, kun ottaa huomioon sen ajan,
minkä kestäessä nämä tappiot syntyivät. Voimien
ehtyminen ja suurvaltojen, ensisijaisesti Neuvosto-
liiton, painostus lopetti siis taistelut ja 23.9. oli
"22 vuorokauden sota" päättynyt. Sodan loppunäy-
tös näyteltiin myöhemmin NL:n Tashkentissa ja
tuloksena oli "nahkapäätös" eli kumpikin osapuoli
vetäytyi omalle puolelleen haavojaan nuolemaan.

Kun sota laajeni Kashmirin alueelta Intian ja
Pakistanin raja-alueille lakkasi myös UNMOGIP:in
mahdollisuus valvoa asioita. Oli pakko perustaa
tapahtumia seuraamaan uusi YK:n sotilastarkkailija-
elin ja sen nimeksi tuli UNIPOM (United Nations
India/Pakistan Observer Mission). Sen 82 jäsenestä
osa otettiin UNMOGIP:istä — jota vastaavasti ja
muutenkin vahvennettiin (mm 9 suomalaistarkkai-
lijalla) — mutta pääosa tuli siihen muualta. Uusina
yrittäjinä tuli nyt "Viiden virran maahan (Punjab)"
Euroopasta Hollanti ja Irlanti, Amerikasta Argentiina,
Brasilia, Meksikko ja Venezuela, Afrikasta
Etiopia ja Nigeria sekä Aasiasta Burma, Ceylon ja
Nepal. Yhteensä 12 maata osallistui aktiivisiin soti-
lastarkkailijatehtäviin. UNIPOM oli kiireessä luotu,
pakkokeinoin käynnistetty ja oli selvää, että se heti
kun tilanne sen suinkin salli, vuoden 1966 alku-
puolella lopetettiin. Pohjoismaalaisten panos siihen
rajoittui vain lyhytaikaiseen "lainaamiseen" ja suo-
malaisista oli UNIPOM:in tapauksissa mukana vain
"kaistan rajalla ollen" silloinen ylil Juha Tenhunen,
joka yksinään jatkoi Sialkotin valvonta-ase-
malla "sotakirjeenvaihtajan" rooliaan intialaisten
pommittaessa rajan takaa kaupungin varuskunta-
aluetta.

Oli selvää, että Tashkentin sopimus (allekirjoitettiin
11.1.1966) lopetti vain varsinaisen sodan, mutta
joukkojen palauttaminen alueilleen ja pikkukrii-
sien vaimentaminen kesti vielä kauan ja esimer-
kiksi UNMOGIP:in suomalaistäydennys voitiin koti-
uttaa vasta huhti/toukokuussa. Tilanne rauhoittui
sitten vähitellen kesän kuluessa "normaalisoituen"
vain silloin tällöin tapahtuviksi pienehköiksi raja-
selkkauksiksi vanhan tuli-lakkaa linjan molemmin
puolin.

Entä mitä sitten voidaan sanoa YK:n rauhantur-
vaamistyöstä? Missä kohtaa se oli klikannut? Ti-
heämpikään miehitys n 800 km pitkällä tuli-lakkaa
linjalla ei olisi voinut estää soluttautumista ja tilan-

teen kiristymistä elokuussa 1965, mutta se, että YK:n
tarkkailijat olivat ja tulesta huolimatta pysyivät
paikoillaan teki sen, että YK pystyi jatkuvasti saamaan
tapahtumista puolueettoman kuvan. Se on laskettava
ensin UNMOGIP:in ja myöhemmin myös UNIPOM:in
välittömäksi voitoksi. Riitapuolilta riistettiin mahdol-
lisuus värittää tapahtumat itselleen edullisiksi ja
siten kosia yleistä mielipidettä omalle puolelleen.
Tällä tavoin voitiin tilanne palauttaa hallintaan
mahdollisimman pian ja estää — tai ainakin hidastaa —
sen eskaloituminen. Ja, ottaen huomioon YK:n
ahtaat toimintarat oli tämä jo melkoisen paljon.

Suomalaisten osuus on näissä rauhanturvaamisope-
raatioissa ollut lukumääräisesti verrattain vähäinen,
mutta meidän kannaltamme merkittävää on, että
juuri UNMOGIP:issä me olemme kauimmin olleet
yhtäjaksoisesti mukana. Ne 36 suomalaisupseeria,
jotka 10 vuoden aikana ovat siellä toimineet ovat,
kahta lukuunottamatta, olleet kaikki kadettikoulu-
tuksen saaneita aktiiviupseereita edustaen siten pi-
simmälle vietyä suomalaista upseerien peruskoulu-
tusta. Koska heidän sotilasarvonsa on yleensä ollut
melko matala (9 maj, 12 kapt, 14 ylil ja 1 ltn) on
heidän toimikenttensä ollut pääasiassa tarkkailuase-
milla. Heitä ei ole juuri voitu sijoittaa UNMOGIP:in
esikuntaan, vaikka tämä olisi joskus ollut toivotta-
vaakin. Itse tehtävän suoritukseen ja siinä saatuihin
kokemuksiin tämä ei juuri vaikuta, mutta kansain-
välisten panosten tasapainottamisen kannalta olisi
ollut edullista, jos myös Suomesta olisi tänä aikana
saatu silloin tällöin joku korkea-arvoisempikin
upseeri mukaan. Suomalaisten panos kenttätehtävissä
on kuitenkin ilmeisesti ollut hyvä, koska tätä panos-
tamme on yhä edelleen sinne pyydetty.

UNMOGIP ja sen suomalaiset eivät voi eikä ole
tarpeenkaan ylpeillä suurilla näkyvillä saavutuksil-
la, mutta koska Yhdistyneet Kansakunnat eivät ole
lakkautaneet tätä pitkäaikaisinta toimintaryhmäänsä
(kohta 23 vuotta vanha), on se siis tarpeellinen ja
me suomalaiset voimme tämän kautta edelleenkin
antaa pienen, mutta tärkeän panoksemme maailman-
rauhan säilymiselle.

Tuire Aalto

S.K.Y. Dipl.kosm. K.F.F.

Kasvohoitoja
Ihonpuhdistusta
Käsi- ja jalka-
hoitoja y.m.

Ansiktsbehandling
Rengöring
Hand- och fot-
vård m.m.

KAMPAAMO - DAMFRISERING

Sundström

HANKO Esplanadi 110. Puh. 81 874 Tel.

Tervehdimme Kylkiraudan lukijoita!

IMATRAN KAUPPALA
KOTKAN KAUPUNKI
KOUVOLAN KAUPUNKI
LAPUAN KAUPPALA
LOVIISAN KAUPUNKI
NAANTALIN KAUPUNKI
PORIN KAUPUNKI
PORVOON KAUPUNKI
RAUMAN KAUPUNKI
RIIHIMÄEN KAUPUNKI
UUSIKAUPUNKI

AUTONOVO OY
Helsinki

OY ALFRED BENZON AB
Helsinki

EHO OY
Helsinki

ERI OY
Helsinki

OY L M ERICSSON AB
Helsinki

OY FENNIA TRADING AB
Helsinki

GÄSTIS HOTELLI JA RAVINTOLA
Tammisaari

HOTELLI HEINOLANHOVI
Heinola

OY HELSINGIN LEIMASINTEHDAS
Helsinki

HELSINKI-MAASEUTU-LIIKENNE OY
Unionink 39 A Helsinki 17

SUOMEN TURISTIAUTO OY
Annank 31—33 Helsinki 12

HYVON-KUDENEULE OY
Hanko—Salo—Haukipudas

INSINÖÖRITOIMISTO ERKKI JUVA Ky
Tapiola

KARHUMUOVI OY
Pori

KATAJANOKAN KASINO
Helsinki

KATTOHUOPAYHDISTYS r.y.
Helsinki

KOLHON KIRJA- JA PAPERIKAUPPA
Kolho

LAATTAKESKUS OY
Helsinki

LAHTELA & Co
Helsinki

LEPPILAMPI Matkailuhotelli
Forssa

LIIKETYÖNANTAJAIN KESKUSLIITTO
Helsinki

LÄNSI-REIMARI
Mäntsälä

MARTIN KIRJAKAUPPA OY
Kuninkaankartanonk 10
Martinkatu 1
Turku

OY MERIKIITO AB
Helsinki

MITRAS OY
Helsinki

NISSILÄ & SOINI OY
Helsinki

OY NORDTRANS AB
Helsinki—Turku

**RAKENNUSINSINÖÖRITOIMISTO
KONTIO JA ANTTILA**
Tampere

OY RAKENNUSPARTIO
Hamina—Helsinki—Karkkila

RAKENNUS SANEERAUS OY
Helsinki

RAUMA-REPOLA OY
Helsinki

SANTAHAMINAN BAARI
Santahamina
Helsinki

E SANTASALO OY
Helsinki

OY SKF AB
Helsinki

OY SUMATRAN KAHVI AB
Helsinki

SUOMEN FORSIITTI-DYNAMIITTI OY
Hanko

**SUOMEN TEOLLISUUDEN
VARTIOINTI OY**
Helsinki

J V SUOMINEN OY
Nakkila

SAHKÖHIILI OY
Karjaa

TERASBETONI OY
Helsinki

TOIMISTOTARVIKE OY
Tampere

**TURKIS- JA LENINKIOMPELIMO
SYLVIA HAAPALA**
Helsinki

TURO OY
Kuopio

TURUN PARKETTI JA PUU OY
Turku

TURUN VALO JA VOIMA OY
Turku

VAASAN ROMUKAUPPA
Vaasa

OY VALOJOHTO AB
Kerava

VILLAKUNTA
Jäsenet:
Barker-Littoinen Oy
Hyvilla Oy
Tampereen Verkatehdas Oy

OY WUORIO & CO AB
Helsinki

ÅLANDS TURISTFORENING
Åhvenanmaa

OY GUSTAF ÖHRN AB
Helsinki

VÄNRIKIN TARINOIDEN SÄVELLYKSIÄ

— Viljo Immonen —

Suomen kansallisrunoilijan Johan Ludvig Runebergin runoilemat Vänrikki Stoolin tarinat ovat meille suomalaisille todellinen kansalliseepos. Jo meidän Kalevalassamme samoin kuin Homeroksen Ilias-epoksessa kerrotaan sotasankareiden urotöistä, ja monella muullakin maalla löytyy vastaavanlaatuisia kertomuksia sodista ja niiden sankareista. Kansojen väliset sodat ovat toistuneet ihmiskunnan historiassa alituisesti. Niinpä löytyy joka maassa aikoina runoilijoita ja säveltäjiä, jotka omalla työllään tallettavat nämä sotatarinat jälkipolven muisteltaviksi.

Kuten kaikki tiedämme, vietti Runeberg Porvoossa parhaan miehuus- ja luomiskautensa aina kuolemaansa saakka. Pieni Porvoon kaupunki merkitsi Runebergille suunnilleen samaa kuin pieni Weimar suurelle saksalaiselle runoilija Goethelle, ja täällä myös hänen elämänsä päättyi vaikean ja pitkäaikaisen sairauden jälkeen rukoussunnuntaina toukokuun 6 p:nä v. 1877. Ylioppilaslaulajien virittäessä Runebergin hautajaisissa Fredrik Paciuksen johdolla Beethovenin Miseren laskettiin kansallisrunoilijan arkku hautaan, ja ruumiinsiunauksen jälkeen puhui Runebergin muistolle Suomen kansan puolesta Juhana Wilhelm Snellman. Toinen suurmies, iäkäs hänkin, oli lausunut vanhanaikaisen juhlalliset sanansa äänensä liikutuksesta värähdellen, mutta silti osoittaen puheessaan hämmästyttävää voimakkuutta. Syystä varmaan on sanottu, että mahtavampaa puhetta ei ole Suomessa pidetty.

Palataksemme jälleen Vänrikki Stoolin tarinoihin tiedämme Runebergin omasta tunnustuksesta, että häntä erikoisesti viehätti Suomen Sodan muistoissa tietty patriarkallisuus armeijan organisaatiossa sekä upseerien ja miehistön välinen epäkaavamainen suhde, kuten prof. Lauri Viljanen ansiokkaassa 2-osaisessa Runeberg-kirjassaan kirjoittaa. Huomautettakoon lisäksi, että noissa ruotu-upseereissa ja -sotilaissa, jotka rauhan aikana asuivat puustelleissaan ja sotamiehentorpissaan, oli perinnäistä soturin arvon tuntoa. Taistelllessaan "kuninkaan ja maan puolesta" he kouraantuntuvassa mielessä puolustivat myös kotikontuaan. Onpa viitattu siihenkin, että talvisodan riehuessa armeijamme henki mielellään tulkittiin juuri saman tapaiseksi — runebergiläiset arvot olivat vain siirtyneet uuteen aikaan.

Mennäksemme vielä Vänrikki Stoolin tarinoiden taustaan tiedämme runoilijan Saarijärvellä ja Ruovedellä kotiopettajana toimiessaan, tavanneen muitakin entisiä Suomen Sodan sotilaita kuin vänrikki Pelanderin. Nämä kaikki kertoivat tulevalle runokuninkaalle mielellään muistojaan sotien ajoilta.

Eräs näistä oli kapteeni Erik Gustaf af Enehjelm, joka asui Ritoniemen kartanossa. Kirjoittaessaan myöhemmin tuttavalleen Tukholmaan Runeberg mainitsi Enehjelmiä tarkoittaen: "Ollessani erään viime sodan sotilaan luona sain sekä kuulla että lukea useita lyhyitä selontekoja sotatapahtumista. Niiden henki sytytti intoni, ja sen hengen pitäisi ilmentyä, jos ne olisivat jotakin". Vänrikki Pelanderin taas kerrotaan riidelleen Runebergin kanssa samoin kuin vänrikki Stoolin runon minän kanssa. Rovasti af Enehjelm on kertonut, että kun Runeberg piirsi onnistuneen karrikoidun kuvan Pelanderista ja näytti sitä kotiopettajan ominaisuudessa oppilailleen ja nämä puolestaan kuvaa Pelanderin ukolle, vihastui tämä siitä niin kovasti, että hän seuraavalla juttutuokiolla tarttui runoilijan tukkaan kiinni.

Edellä mainitsin Fredrik Paciuksen Ylioppilaslaulajineen osallistuneen Runebergin hautajaisiin. "Suomen musiikin isä", Pacius on liittännyt suomalaisten mielissä nimensä säveltäjänä lähtemättömästi kansallisrunoilijaamme, joten lienee syytä tämän pakinani yhteydessä mainita jotakin myös hänen elämänvaiheistaan.

Hän syntyi Hampurissa vuonna 1809. Tarina kertoo, että Paciuksen suonissa virtasi historiasta tunnetun firenzeläisen di Pazzi-suvun verta. Siten yhdistyi hänessä etelämainen temperamentti saksalaiseen tarmoon ja perinphojaisuuteen.

Uusi aikakausi Suomen musiikin historiassa laskeaan alkavaksi, kun hänet valittiin Helsingin Yliopiston musiikin opettajan virkaan vuonna 1834. Tämä muusikko, jolla oli loistavat synnynnäiset lahjat, tuli

Suomeen Tukholmasta, jossa hän silloisessa hovisoitokunnassa oli hoitanut virkaansa viulutaiteilijana vv. 1828—34. Hän oli erittäin tarmokas persoonallisuus ja musiikin syvästi tunteva muusikko. Hän alkoikin heti päätoimensa ohella harjoittaa pääkaupungin silloisia amatööri- ja ammattilaisvoimia. Julkinen musiikkielämä oli silloin vielä lapsenkengissä, mutta Paciuksen tarmokkaan toiminnan johdosta pystyttiin ennen pitkää esittämään kuoroteoksia ja oratorioita. Hänen ansiokseen on luettava myös se, että vv. 1845—53 järjestettiin pääkaupungissa säännöllisesti sinfoniakonsertteja.

Maamme-laulun ensiesitys Kumpulan kentällä Flooran päivänä v. 1848 on suomalaisen kulttuurihistorian merkittävimpiä tapahtumia. Pacius oli itse johtamassa uutta sävellystään, jonka esitti soittokunta ja ylioppilaskuoro. Laulu esitettiin toistamiseen, ja haltioitunut mieliala kohotti sen vaistomaisesti kansallishymnin arvoon. Valitettavasti itse tekstin kirjoittaja Runeberg ei ollut paikalla todistamassa isänmaallista triumfiansa. Paciusta juhlittiin, eläköönhuudot kaikuivat, ja innostuneet ylioppilaat heittivät suositun ja kunnioitetun musiikkimiehen monet kerrat ilmaan. "Tuskinpa missään maassa", kirjoittaa eräs tutkija täydellä syyllä, "on "Helmikuun valankumous" kantanut kauniimpaa ja myönteisempää satoa kuin tuhansien järvien maassa". Runeberg, joka oli kirjoittanut Maamme-laulun tekstin syksyllä 1846, oli muuten itsekin yrittänyt laatia siihen sävelmän, mutta pyysi sitten Fr. August Ehströmiä säveltämään sen. Ehström, jonka sävellys ei kestänyt vertailua Paciuksen vastaavan kanssa, oli vaasalaisessa koulukodissa jakanut huoneen Maamme-laulun runoilijan kanssa.

Maamme-laulu Vänrikki Stoolin tarinoiden prologina aloittaa samalla niiden harvojen runojen sarjan, jotka ovat saaneet myös säveläsun. 3/4-tahtilaji Paciuksen sävellyksessä sopii Runebergin runon henkeen ja poljentoon erinomaisen hyvin. Snellmanin mielestä runon loppusäkeistö: "Sun kukoistukses kuorestaan..." osoittaa resignaatiota, alistuvuutta. Voimakashenkinen valtiomies ja filosofi olisi halunnut kansallislauluamme ja sen sävelmään samanlaista itsetietoista ylpeyttä kuin on Saksan kansallislaulussa "Die Wacht am Rein" tai Ranskan "Marseljeesisä". Huomattakoon kuitenkin, että Rouget de Lisle sepitti Marseljeesisä alun pitäen sotalauluksi; sen nimi olikin aluksi "Reinin armeijan sotalaulu", ja vasta myöhemmin siitä tuli Ranskan kansallislaulu. Tietenkin 4/4-tahtilaji (marssin tahtilaji) sopii täsmälleen de Lislen runoon.

Karl Collan (1828—71), säveltäjä, kirjailija ja kirjallisuuden tutkija on järjestyksessä seuraavan "tarinan", nimittäin "Torpan tytön" sävelittäjä. Jo 19-vuotiaana hän julkaisi ensimmäisen laulukokoelmansa ja oli myös ensimmäisiä kansanlaulujen kerääjiä maassamme. Collanin oma sävellystyö on liikkunut pelkästään pienimuotoisten teosten, laulelmien ja kuorolaulujen puitteissa. Niistä neljästä laulusta, jot-

ka Collan sävelsi Runebergin Vänrikki Stoolin tarinoin, on "Torpan tyttöä" kai esitetty lukemattomissa kuvaelmissä, ja myös hänen säveltämänsä "Hurttikko" on vieläkin hyvin tunnettu. "Torpan tyttö" on loistava esimerkki siitä erittäin vienosta kaihomielestä ja tunnepitoisuudesta, jota toisinaan esiintyy Collanilla kuten kansanlaulumukaelmassa "Roineen rannalla" ja Topeliuksen runoon sävelletyllä "Sylvian joululaululla", jonka viimeainitun voi nykyään katsoa kuuluvan joulunvieton vakiosävelmiin. Mainittakoon, että myös säveltäjämehtarimme Selim Palmgren on säveltänyt "Torpan tytön."

Vänrikki Stoolin ensimmäisen osan kuuluisimpiin runoihin kuuluu eittämättä "Sandels". Sandelsin kerrotaan itse olleen voimakkaan, ylevän, tulisen ja iloluontoisen miehen, joka oli sotamiestensä rakastama, mutta myös vihollisen ihailema. Hän on meille kaikille "tarinain" eikä viimeistellyimpiä ja tutuimpia henkilöähahmoja. Eipä siis ihme, että suuri säveltäjämehtarimme Jean Sibelius on säveltänyt juuri tämän Runebergin runon. Sävelmästä uhkuu se isänmaallinen paatos, joka on niin leimaa-antavana hänen muille kuuluisimmille sävellyksilleen, jotka sävelten siivin kertovat kansamme kohtaloista kautta aikojen.

"Sotilaspojan", joka aloittaa Stoolin tarinoiden toisen osan, sävelsi Pacius vuonna 1859. Se on antanut kasvavalle polvelle aikojen saatossa ihanteita, joiden arvo on kulumaton. Runon rytmi sopii hyvin marssin tahtilajiin, eikä itse sävelmääkään ole liiallisella vaikeudella pilattu, joten ei ole ihme, että sitä kuulee jatkuvasti paljon esitettävän. Esittäjäksi luonnollisesti sopii parhaiten joku reipas, heleä-ääninen ja musikaalinen poika. Nousiainen mainitsee kirjassaan "Vänrikki Stoolin maailma" itse runon tarkoitukselta seuraavaa: "Siinä ei kerrota sankarista, joka on taistellut vihollista vastaan, vaan pienestä sankarisoitilaan pojasta, joka muistelee isäänsä, ihailen hänen uljasta ulkomuotoansa ja niitä ominaisuuksia, jotka olivat tehneet hänestä sekä pojalle että nuoremmalle polvelle esimerkillisen muiston jättäneen suomalaisen sotilaan."

Heti "Sotilaspojan" jälkeen on tarinoiden toisessa osassa "Porilaisten marssi". Siitä pakinani päätteeksi jokin sana. "Porilaisten marssi", Suomen armeijan kunniamarssi oli ainakin jälkimmäiseltä osaltaan todennäköisesti saksalaissyntyisen Christian Fredrik Kressin (1767—1812) sävelmä. Se on ollut aikoinaan myöskin Turun tarkk'ampujapataljoonan kunniamarssina. Siitä on laadittu useita orkesteri- ja yhtyesovituksia. Eräs aikaisemmista oli porilaisen Filip von Schanzin. Muuan kirjeenvaihtaja on kertonut, että kun von Schanz esiintyi 1860-luvulla Tukholmassa viihdeorkesterineen, hänen oli pakko melkein aina soittaa yleisön pyynnöstä "Porilaisten marssi" viimeiseksi, ja se "soitettiin sellaisella pommituksen säestyksellä, jossa ei kuulunut ainoastaan rumputul-ta, vaan tykin pauketta ja ryskettä, kuin olisi tuomiopäivä ollut käsillä".

Kadettikunnan maanpuolustusseminaari

Päivölässä 18.-19. 9. 1971

Majuri Asko Sivula

Tässä lehdessä olleessa kirjoituksessa "Vestigia terrent-upseerikunta" mainitsin, että Kadettikunta järjestää kuluvana syyskautena työseminaarin, jossa tartuttaisiin itse härkää sarvista. Eli lyödään päät yhteen ja annetaan päreitten sinkoilla, jotta saataisiin ote tämän hetken eräästä vakavasta ongelmasta — jäsenistömme osuudesta yhteiskuntaan suuntautuvassa maanpuolustustyössä.

Tämä seminaari järjestettiin Päivölässä ja täytyy sanoa, että päreitä sinkoili. Näistä päreistä syntyi n 60-sivuinen paketti, joka käsitteli aiheita

- 1) Mitä yksilö voi tehdä maanpuolustustyössä ja mitä apua hän tarvitsee?
- 2) Miten jäsenkunta voidaan aktivoida?
- 3) Maanpuolustustyön kohderyhmämäärittelyä.
- 4) Mitä keinoja paikallisella tasolla tulisi käyttää maanpuolustustyössä ja miten toiminta saadaan alulle?
- 5) Mitä kadettikunnan tulisi tehdä?
- 6) Mihin suuntaan maanpuolustustyö tulee kehittymään?

Tämä paketti on jaettu kahtena kappaleena jokaiseen kadettiin, joista jäsenistö saa sen halutessaan käyttöönsä. Lisäksi kadettiin järjestävät informaatiotilaisuuden seminaarista ja toivottavasti myös oman piiritason työseminaarin, jossa työn toteuttaminen, Päivölässä saatujen suuntaviivojen mukaan, voidaan panna alulle. Tämä viimeksi mainittu on todella tärkeää, koska Päivölässä voitiin kartoittaa vain päälinjat. Itse paikallisen tason suun-

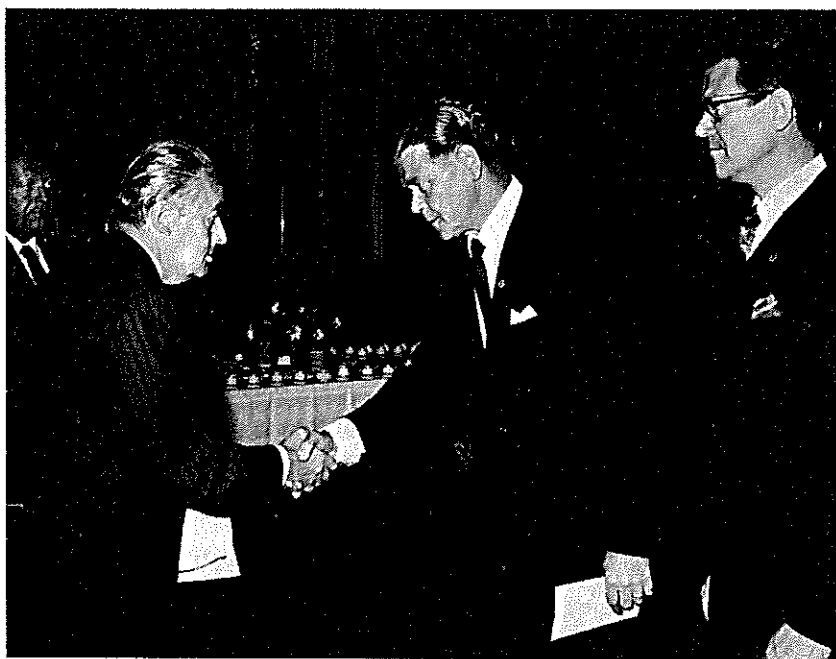
nittelu ja yksilöiminen konkreettiseksi toiminnaksi ja työn aloittaminen tuottavat vasta tuloksia.

Lisäksi Päivölässä keskusteltiin paljon. Keskusteltiin Parlamentaariseen puolustuskomitean mietinnöstä, varusmieskoulutuksesta, kadetti- ja upseerikoulutuksesta ja -kasvatuksesta, upseeristosta yleensä ja erityisesti sen henkisestä asennoitumisesta itseensä ja maanpuolustukseen ja paljosta muusta.

Mitä meihin itseemme tulee, kysyttiin huolestuneina, olemmeko todella enää vain virkamiehiä? Onko ohjenuoranamme ainoastaan kello, ohjesääntö ja sotaväen rikoslaki ja näitä noudatellen viemme päivämme läpi suurestikaan kiinnittämättä huomiota siihen, mistä on kysymys. Olemmeko menettäneet otteemme ammattimme henkisestä sisällöstä juuri nyt, kun sitä kipeimmin tarvitaan? Kun yhteiskunnallisella kentällä on meneillään voimakas käymistila, jossa ideologiat taistelevat keskenään, seurailemmeko vain mihin tuuli meidät heittää vai tartummeko itse purtemme peräsimeen?

Näistä keskusteltiin ja yksityisen jäsenen aktiivinen osallistuminen todettiin eräksi kaikkein merkittävimmäksi keinoksi vietäessä maanpuolustustyötä yhteiskunnassa eteenpäin. Kadettikunnan tulee avustaa ja kouluttaa, mutta kuten ev N Riuttala loppupuheenvuorossa sattuvasti siteerasi John F Kennedystä:

ALKAA KYSYKÖ NIIN USEIN MITÄ KANSAKUNTA VOI TEHDÄ MINUN HYVÄKSENI, VAAN KYSYKÄÄ MITÄ MINÄ VOIN TEHDÄ KANSAKUNNAN HYVÄKSI.

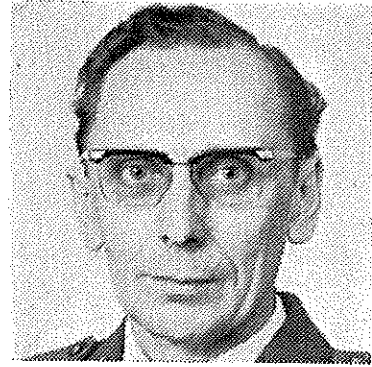

Maanpuolustuskorkeakoulu yhdistys on saanut julkaisutoimintaansa varain apurahan Kansallis-Osake-Pankin yleishyödyllisiin tarkoituksiin varainmäärästä 350 000 markan summasta. Pankin pääkonttorissa järjestetyssä tilaisuudessa lahjoituksen luovuttivat pääjohtaja Matti Virkkunen ja pankinjohtaja Veikko Makkonen (vas.). Lahjoituksen vastaanotti yhdistyksen varapuheenjohtaja, kenr.luutnantti V. O. Halttu ja sihteeri, eversti Jaakko Valtanen.

Vahdinvaihto Kadettikunta
ry:ssä ja
Suomen Marsalkka Manner-
heimin Kadettisäätiössä.

HERRAT
VANHEMMAT
KADETTITOVERIT
JA HYVÄT
NUOREMMAT

Everstiluutnantti Olavi Lopmeri (2814) luovutti ja majuri Pentti Palmu (2987) otti vastaan Kadettikunta ry:n pääsihteerin ja Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön sihteerin tehtävät 16.9.1971.

Säätiön ja Kadettikunnan yhteinen toimisto on myös muuttanut uusiin tiloihin 1.10.1971 alkaen. Järjestön toimiston osoite on nyt Punavuorenkatu 14 B 32 00150 Helsinki 15.

Pääsihteerin puhelinnumero on edelleen 665 137 ja samoin toimistonhoitajan rouva Sirkka-Liisa Törnäsen 665 739.

Tervetuloa asioimaan uusiin toimitiloihin.

Kiitän luottamuksesta minulle uskotun tehtävän johdosta. Toivon oppivani hoitamaan yhteisiä asioitamme koko Kadettikunnan parhaaksi. Omat mutkansa siinä varmaan on, mutta koska uskon, että saan teiltä kaikilta tukea ja apua, niin eiköhän tästä selviydytä. Ensimmäinen tavoitteeni on saattaa uudet toimitilat sellaiseen järjestykseen, että teillä olisi mukava asioida siellä ja sinne. Tässäkin tarvitsen jo ainakin idea-apua. Aineellinenkaan tietenkään ei ole poissa tieltä, ettei tarvitse aivan pussinpohjille mennä. — Poikennette katsomaan ja keskustelemaan kun kuljette meillä päin.

*Hyvää syksyä teille kaikille toivottaa näin
Ihan tuliterä pääsihteerini.*

”KADETTIUPSEERIT 1920–1970”

1. Matrikkelin myyntiä jatketaan entiseen tapaan Kadettikunta ry:n toimistosta, osoite 00150 HELSINKI 15, Punavuorenkatu 14 B 32, puh 90-665 739 jälkivaatimuksella hintaan mk 50,— + postikulut.
2. Kirjan markkinoimista laajennetaan tarjoamalla sitä jäsenkunnan kautta myytäväksi, jolloin myyntipalkkio on 10 % hinnasta, mikäli asianomainen myy vähintään 5 kirjaa. Myyntisitoumus kappalemäärineen pyydetään lähettämään kirjallisena Kadettikunnan toimistoon, joka lähettää sitten kirjat tilityslomakkeineen myyntiin ryhtyville.
3. Matrikkelin painoksesta on nyt jo noin puolet myyty ja havaittu kirja paitsi erittäin käyttökelpoiseksi ”Kodin tietokirjaksi”, myös erinomaiseksi hakuteokseksi liike-elämän, teollisuuden, sanomalehdistön ym käyttöön. Myymällä matrikkelikirjaa myös näille levitetään samalla tietoutta järjestötämme ja sen jäsenistöstä. Kadettikunnan hallitus toivoo jokaisen kadettiupseerin osallistuvan aktiivisesti tähän tiedotustoimintaan.

KADETTIUPSEERI

Onko joskus käynyt niin, että KYLKIRAUTA ei olekaan löytänyt tietään luoksesi? Missähän lienee ollut silloin vika? Postilaitosta tuskin kannattaa syyttää, meissä toimittajissa lienee osasy, mutta miten on oma laitas? Muistitko ilmoittaa osoitteesi muuttamisen, kun viimeksi muutit? Tässä saattaa olla myös syy siihen, ettei lehtesi tullut perille. KYLKIRAUTA tulee tästä lähtien julkaisemaan joka numerossaan osoitteenmuutoslipukkeen, joka on irti leikattavissa ja lähetettävissä Kadettikunnan toimistoon.

.....	
Nimi	.....
.....	
Kurssi	Kadettiipiiri
.....	
Vanha osoite	
.....	
Uusi osoite	
Huom! Tiedot voi antaa myös puhelimitse (90-665 739)	

Kadettikurssien kuulumisia

Kuvassa vasemmalta lukien. Takarivissä: ylil Kauko Paasi, evl Jorma Verno, kaptl Veikko Antila, rva Rauha Verno, rva Kerttu Pohjanvirta, rva Meeri Komulainen, rva Brita Öro, kom Veli (Artti) Komulainen ja ev Yrjö Pohjanvirta. — Eturivissä komkapt Lasse Öro ja rva Tuulikki Antila. (Ev Pohjanvirtaa lukuunottamatta muut herrat ovat evp-upseereita.)

13. Merikadettikurssi 30-vuotias

Toukokuun 15. pnä kokoontui 13. Merikadettikurssi viettämään kolmattakymmenettä vuosirengaspäiväänsä Korppoon Gylyssä, missä todellinen merilinnoitus antoi tapaukselle turvansa ja myös asianmukaiset kulissit.

Paitsi pitopaikkansa niin myös juhlamenojensa suhteen tämä "Kolmannentoista Pumpun" historiallinen seremonia poikkesi muiden kurssien tavanomaisuudesta melkoisestikin, sillä normaalirituaalin lisäksi, johon luettakoon kaatuneitten kadettiveljien muiston kunnioittaminen, obligatoriset puheet, juhlaillallinen

upseerikerholla ja siihen liittyen illallistanssiaiset, sisältyi ohjelmaan tutustuminen moderniin rannikko-linnoitukseen, kalastus ja kalojen savustus ynnä tietysti vapautuneempi yleistunnelma kuin mitä pääkaupungin parketti- ja peilisalit mahdollistavat.

Yöpymisen, pyydysten kokemisen ja sotilasaamiaisen jälkeen oltiinkin jo pitkällä seuraavassa iltapäivässä ja valmiit jonottamaan lossilaitureilla ylipääsyä mantereen asfaltiteille.

Juhlan isäntäparille eversti ja rouva Yrjö Pohjanvirralle yksimieliset kiitoksemme.

18. Merikadettikurssi isäntineen lähdössä Tvärminnen eläintieteellisen tutkimuslaitoksen laiturista vene-
retkelle saaristoon.

18. Merikadettikurssi 25-vuotias

Viime heinäkuun 30. päivänä vietti 18. Merikadettikurssi 25-vuotisjuhlaansa. Varsinainen "25-vuotishetki" oli sattunut jo kuluvan vuoden toukokuuhun, mutta eri syistä oli juhla päätetty viettää vapaamuotoisen kesälomaretkelyn merkeissä. Kurssi on merkittävien historiallisten taitevaiheiden kurssi. Sen kestäessä näet koettiin niin toisen maailmansodan päättymisen kuin rauhanvuosien alkamisen monenkirjavia tapahtumat. Kadetit, 24 luvultaan, tulivat Merisotakouluun eri aselajeista ja useimmat suoraan rintamalta. Sodan päättymisen muutti monen ajatukset upseerinurasta. Niinpä toukokuussa 1946 valmistuikin upseeriksi vain kuusi rannikkotyöstön ja seitsemän laivaston kadettia. Kolmestatoista silloisesta luutnantista on vakinaisessa palveluksessa nyt enää kolme.

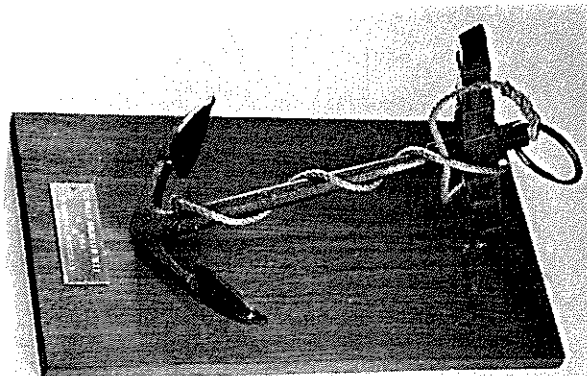
Hangossa vietettyyn yhteiseen juhlaan oli kokoontunut lähes koko kurssi, kaikki rouvineen. Ensimmäisen päivän ohjelmassa oli tervetuliaismaljojen juonti kurssiveli Pentti Silvastin, Hangon Rannikkopatteriston komentajan kotona, vuosikokous sekä juhlalounas HanRPstön ruokalassa, tutustuminen HYVONin tehtaisiin, laivaristeily Hangon ulkopuolella yli 6 beaufortin tuulella sekä illallistanssiaiset Hangon Casinossa. Kadettipursimiehemme Tauno Viianto piti puheen.

Seuraavana päivänä oli erittäin mielenkiintoinen tutustumiskäynti Helsingin Yliopiston Eläintieteelliseen tutkimuslaitokseen Tvärminnessä sekä veneretki saaristoon ja yhteinen lounas Hästö Busön linnakkeella. Suuri osa vieraili vielä kuka meritse kuka

maitse ajaen erään kurssiveljen kesämökillä Snapper-
tunassa.

Kurssikokouksessa päätettiin aloittaa jokavuotinen
kokoontuminen Kadettikunnan vuosipäivänä. Samoin
päätettiin kurssitovereiden lähestyvinä 50-vuotispäi-
vinä luovuttaa jokaiselle kurssin tunnus "Lod-
brokin ankkuri" puhuttelivine omistuskirjoi-
neen.

Kurssijuhla oli hauska ja mieliinpainuva tilaisuus
— todella tappioksi niille muutamille, jotka eivät
olleet läsnä.

"Merikadetti 487"

"Lodbrokin ankkuri"

Savon Prikaatissa ja sen perinnejoukko- osastoissa palvelleet

Lähes kaksi vuosisataa on kulunut siitä, kun
Savon Prikaati-niminen joukko-osastoyhdistelmä
mainitaan historiassa ensimmäisen kerran (v.
1778). Tosin vasta itsenäisen Suomen puolustus-
voimien luomisesta v. 1918 lähtien voimme kiin-
teästi seurata SavPr:n kehitystä. Nykyinen SavPr
vaalii alla mainittujen itsenäisyyden aikaisten
joukko-osastojen perinteitä: 2. Jääkärirykmentti
(1918), Porin Jalkaväkirykmentti N:o 2 (1918—
1919), Savon Jääkärirykmentti (1919—27, 34—39),
Savon Prikaati (1927—34), I/3. Pr., JR 19 (28), 21
(30) ja 35 (1939—40), 7. Pr. (1940—41), JR 7 (1941
—52) ja 6. Pr. (1952—56).

Pyrkimyksenään perinnejoukko-osastojen vai-
heitten tutkiminen on Savon Prikaatin Kilta ryh-
tynyt toimenpiteisiin historiateoksen aikaansaami-
seksi. Sen laatimisessa on tarkoitus arkistomate-

riaalin ohella käyttää haastatteluja ja kyselyin
saatuja tietoja. Koska tuottaa melkoisia vaikeuksia
saada tietää ko. joukoissa palvelleiden henkilöiden
nykyisiä osoitteita, vedotaan täten niissä olleeseen
päällystöön, alipäällystöön ja miehistöön. Teitä ke-
hotetaan ilmoittamaan nimenne, osoitteenne mah-
dollisine puh.numeroineen, ajan jolloin olette pal-
vellut ko. joukoissa, yksikkönne komppanian tark-
kuudella sekä silloisen ja nykyisen sotilasarvonne,
Olisi syytä mainita myös, onko tallella palvelus-
aikana kirjoitettuja kirjeitä, mahdollisesti valoku-
via tai muistiinpanoja, jolla saattaisi olla merki-
tystä joukko-osaston historian kannalta. Tiedot
pyydetään lähettämään mahdollisimman pian
osoittella Savon Prikaatin Kilta, RAuK/SavPr,
50150 Karkialampi.

Savon Prikaatin Kilta

40. Kadettikurssi 15-vuotias

Kesäkuun 4:nä kuluva vuotta saavutti 40. kadettikurssi teinipojan iän. Vaatimattomasta vuosirengasluvusta huolimatta päätettiin yhteistuumin viettää juhlan hetket moninaisesti ja nuoruuden innolla 5—6. 6. Muistohetki Kadettikoulun sankariaulassa ja sitä seurannut lyhyt ja ytimekäs muistojen verestäminen koulun alueella palautti 40. KunKaadR:n herrat päiväjärjestykseen. Katajanokan kasinolla nautittuun lounaaseen yhdistyi päätöksellinen kokous. Tuloksena oli mm kurssirahaston perustaminen, josta tietoa jaetaan erikseen. Seuraavan juhlahokouksen ajankohdaksi lukkiutui vuosi 1976. Kohokohdaksi muotoutui odotetusti Santahaminan Upseerikerhossa vietetty illallis- ja tanssiaisjuhla, jossa 30 kurssiveljeä puolisoineen paitsi muisteli menneitä valoi myös tulevan tinoja. Viihtyisän yhdessäolomme kuittasi sunnuntain sillilounas Kaivohuoneella, jonne yllättävän monet olivat saapuneet sirkein silmin. Kenraalimajuri L Sotisaari viehättävän puolisonsa kera antoi iltatilaisuudellemme asiaankuuluvan joustavan arvokkuuden leiman. Tavasta, jolla kenraalimajuri L Sotisaari muisti kurssiamme sekä seuraavan päivän sähkössä lausumme hänelle täten kiitoksemme.

Juhlatoimikunta

Vara-amiraaliksi

Pirhonen, Jouko
Kalevi Esaias
5. 7. 1971
10. Me-kurssi

Kenraaliluutnantiksi

Halmevaara, Kai Yrjö
4. 9. 1971
22. kurssi

Kenraalimajuriksi

Haaksalo, Magnus
4. 9. 1971
24. kurssi

Multanen, Eero Pentti
4. 9. 1971
26. kurssi

Maj
Evl

Malmari, Paul Amor
Mäntynen, Jouko Olavi

23. kurssi

myönnetty ero
ylennetty everstiksi

7. 9. 1971
5. 8. 1971

Maj

Viuhkonen, Sulo Adolf

24. kurssi

myönnetty ero

5. 11. 1971

Evl
Maj

Heiskanen, Raimo Valmari
Lehtinen, Lasse Verner

26. kurssi

ylennetty everstiksi
myönnetty ero

17. 9. 1971
6. 9. 1971

Evl	Silvast, Pentti	18. Me-kurssi	myönnetty ero	6. 10. 1971
Maj	Palmu, Pentti Kalervo	28. kurssi	myönnetty ero	8. 10. 1971
Evl	Partti, Seppo Tapani Aarre William		myönnetty ero	6. 8. 1971
Maj	Palmujoki, Erkki Johannes	33. kurssi	ylennetty everstiluutnantiksi	5. 8. 1971
Kapt	Harju, Martti Kaarlo	35. kurssi	myönnetty ero	4. 8. 1971
Maj	Aulaskari, Pentti Kalervo Rikhard	24. Me-kurssi	ylennetty everstiluutnantiksi	17. 9. 1971
Maj	Kallio, Erkki Kustaa		ylennetty everstiluutnantiksi	17. 9. 1971
Maj	Länsman, Seppo Lauri Ensio	37. kurssi	ylennetty everstiluutnantiksi	19. 7. 1971
Maj	Mäkelä, Teuvo Vihtori		ylennetty everstiluutnantiksi	19. 7. 1971
Maj	Valo, Jorma Johannes		ylennetty everstiluutnantiksi	19. 7. 1971
Kapt	Valkonen, Esko Juhani	38. kurssi	ylennetty majuriksi	5. 8. 1971
Maj	Urpo, Eero Untamo	39. kurssi	ylennetty everstiluutnantiksi	19. 7. 1971
Kapt	Helle, Veikko Juhani	40. kurssi	ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Kapt	Hollo, Aimo Artturi		ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Kapt	Mäkipää, Paavo Antero		ylennetty majuriksi	5. 8. 1971
Kapt	Ojala, Tauno Uolevi	41. kurssi	ylennetty majuriksi	5. 8. 1971
Kapt	Wetterstrand, Viljo Olavi	42. kurssi	ylennetty majuriksi	5. 8. 1971
Kapt	Arjavalta, Aimo August Kaarle Henrik	44. kurssi	ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Kapt	Järvi, Mikko Kalevi		ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Kapt	Sivula, Asko Olavi		ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Kapt	Tolla, Pertti Jussi		ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Kapt	Niska, Juhani Antero	29. Me-kurssi	ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Kapt	Simola, Jarmo Olavi		ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Kapt	Kosola, Erkki Jaakko	45. kurssi	ylennetty majuriksi	17. 9. 1971
Ylil	Arponen, Aslak Mauri	47. kurssi	myönnetty ero	17. 9. 1971
Ylil	Juvonen, Kari Juhani	49. kurssi	ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Marjasalo, Aarto Juhani		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Nieminen, Seppo Ilmari		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Partanen, Matti		ylennetty kapteeniksi	17. 9. 1971
Ylil	Pasanen, Väinö Veli Juhani		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Pelkonen, Juha Kristian		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Pohjavirta, Aarre Olavi		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Puska, Kauko Matti Antero		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Pätäri, Reijo Tapani		ylennetty kapteeniksi	17. 9. 1971
Ylil	Rautamaa, Erkki Kaarlo Kustaa		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Riikonen, Paavo Johannes		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ltn	Tiittanen, Kimmo Juhani		myönnetty ero	5. 10. 1971
Ylil	Uusitalo, Ilkka Kalevi		ylennetty kapteeniksi	17. 9. 1971
Ylil	Valtanan, Pekka Kullervo		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ylil	Veijalainen, Esko Mauri		ylennetty kapteeniksi	28. 7. 1971
Ltn	Myllynen, Hannu Kalervo	53. kurssi	myönnetty ero	6. 9. 1971
Ltn	Laine, Erkki Jorma Juhani	38. Me-kurssi	myönnetty ero	5. 10. 1971
Ltn	Pauhakari, Kimmo Into Kalervo	39. Me-kurssi	myönnetty ero	16. 8. 1971

Sisällysluettelo

	Sivu
Opetusneuvos, majuri evp Antero Rautavaara: Sotilaspäällystön asema nykyhetken demokraattisessa ilmapiirissä	2
In memoriam	4
Majuri A Sivula: Vestigia Terrent-upseerikunta	8
Sotilasyli-insinööri Elias A Järvineva: Ihminen ilmavoimien asejärjestelmässä	10
Perustietoja maanpuolustuksesta: I Majuri P Saarikoski: Miksi sotilaallinen maanpuolustus	14
II Majuri evp Reijo Maunula: Maanpuolustuksen osuus Suomen turvallisuus- politiikassa	16
III Majuri T Merjola: Maanpuolustuksen siviilisektori	22
Everstiluutnantti A A Salin: Kymmenen vuotta suomalaista YK:n rauhanturvaamistoimintaa Kashmirissa ..	25
Viljo Immonen: Vänrikin tarinoiden sävellyksistä	30
Maanpuolustusseminaari Päivölässä ym.	32
Kurssikuulumisia	34

OY Kiinteistönvälitys-OKV

Runeberginkatu 23 D
Helsinki 10

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 92

Päätoimittaja: evl A A Salin, PEkoul-os
puh 625801/2495

Toimituskunta:
evl A A Salin (pj), evl P Impola, maj
E Rannikko, maj M Sinerma, komkapt
A Koivisto

Toimitussihteeri: maj E Rannikko, PE-
koul-os, puh 625801/2328

Ilmoitukset: herra T Honkaniemi, Hki 53,
Säästöpankinranta 4 A 2, puh Hki/710 153

Taloudenhoito ja ilmoitusaineis-
to: rouva Irja Wonkka, Hki 17, Liisank 1,
puh Hki 12681/333

Kuvalaatat: Laattakeskus, Hki 18, Lönn-
rotink. 32 E, puh Hki/602 780

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/rouva
Sirkka-Liisa Törmänen, Punavuorenkatu 14
B 32 00150 Helsinki 15, puh Hki/665739

Tilaushinnat: 1/1 v 6,—, irtonumerot 1,50

Ilmoitusmaksut:

takakansi	600,—	sisäkannet	550,—
1/1 sivu	500,—	1/4 sivua	180,—
1/2 sivua	300,—	1/8 sivua	100,—
		rivi-ilmoitus	50,—

POSTISIIRTOTILI 30909

Harvinainen,
upea kuvateos

Suomen Marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsas

Teos on nahkaselkäinen,
painettu kellertävälle
erikoistaidepaperille.
Teksti molemmilla
kotimaisilla kielillä.

Tilattavissa allaolevalla
osoitteella tai puhelimitse.

Hinta mk 50,—

MAANPUOLUSTUKSEN TUKI ry

Helsinki 26 P. Hesperiankat. 15 A Puh. 440 471

JERMUN LP-KANSIO

muistoksi itselle
lahjaksi aseveljelle
tuliaisiksi tuttavalle

Kaksi lp-levyä kansiossa vain mk 30,—

JERMU sisältää 32 suosituinta ja alkuperäistä sota-ajan iskelmää ja laulua: mm. Sinne jonnekin, Äänisen aallot, Eldankajärven jää, Pelko pois Rosemarie, Pikku Irmeli, Möttönen monnina, Särkyneitä toiveita, Kirje sieltä jostakin, Tellervo, Liisa pien, Sillanpään marssilaulu, Aseveikko, Muistoja Syväriiltä, Kaarina, Sinäkö äiti, Orvokki, Älä sure tyttökuulta, Pienet kukkivat kummut, Meripojan preivi, Suomi marssii jne.

Tilaa kansio oheisella lipukkeella lähettämällä se osoitteella MAANPUOLUSTUKSEN TUKI ry, P. Hesperiankatu 15 A, Helsinki 26. Näin tuet samalla maanpuolustustyötä.

Tuottaja: Pohjoismainen Sähkö Oy
Musiikkiosasto

Leikataan tästä

TILAUSLIPUKE

Tilaan ..... kpl JERMU-KANSIO à 30,—

Nimi .....

Osoite .....

(selvästi)

RAUTATIEKIRJAKAUPPA

Life Time Stern Se
Figaro Le Monde Hel
singin Sanomat Aamuleh
ti Uusi Suomi
Ilta Sa nomat
Eeva Apu
Seura Hymy Jaana Uusi
Maailma Monalisa Viik
ko Life Time Stern Se
Figaro Eeva
Le Mon de Apu
Seura Hymy
Helsingin Sanomat
Aamulehti Uusi Suo
mi Ilta Sanomat

**lehtikaupan
asiantuntija**

NYKYAIKAINEN PAINOTALO

KIRJA-, LOMAKE- JA ETIKETTIPAINO

PAPERITYÖ OY

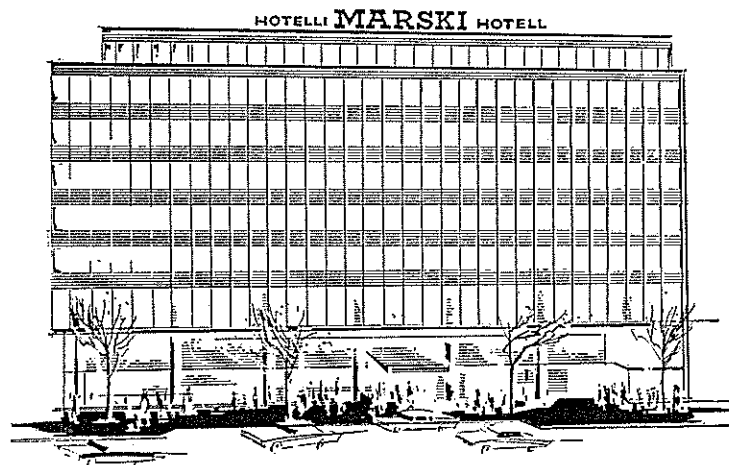
Vuosaaren teollisuusalue Iiluodonkuja
Helsinki 98 Puhelin (90)31 60 22

PUOLI VUOSISATAA PAINOTUOTTEITA

UNION

Kansainvälisen tason hotelli
aivan Helsingin keskustassa.

MARSKI
Mannerheimintie 10, HELSINKI,
puh. 90-641717, telex 121240